

Ändringar i djurskyddslagen, m.m.

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande proposition 2001/02:93 Ändringar i djurskyddslagen, m.m. Propositionen innehåller ett flertal förslag om lagändringar som syftar till ett förbättrat djurskydd. Genom förslaget ges regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket flera vidgade bemyndiganden, bl.a. befogenhet att meddela föreskrifter om villkor för eller förbud mot viss djurhållning, försäljning och annan överlåtelse av djur. Vidare föreslås skärpta bestämmelser i fråga om brott mot djurskyddslagen (1988:534). Härutöver innehåller propositionen förslag om ett förtydligande av en ersättningsbestämmelse i epizootilagen (1999:657) och en följdändring av en hänvisningsbestämmelse i lagen (1994:844) om behörighet att utöva veterinäryrket.

I betänkandet behandlas även fyra följdmotioner med sammanlagt 29 motionsyrkanden samt 91 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2001. Härutöver behandlar utskottet två motionsyrkanden som har överlämnats från finansutskottet respektive näringsutskottet.

Ändringarna i djurskyddslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2003 med undantag för ändringen av 16 § samma lag som innebär ändring av en teknisk föreskrift och därför förutsätter ett visst anmälningsförfarande enligt EG-rätten. Utskottet föreslår att behandlingen av detta lagförslag, de tre motionsyrkanden som väckts med anledning därav samt ett motionsyrkande från allmänna motionstiden 2001 uppskjuts till riksmötet 2002/03.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i övrigt och avstyrker övriga motionsyrkanden med hänvisning till bl.a. vad som redovisas i propositionen och till pågående arbete på området. I detta sammanhang framhåller utskottet att regeringens förslag bl.a. innebär att behandling med injektioner skall vara befogad av veterinärmedicinska skäl. Med stöd av undantagsbestämmelsen i 10 § tredje stycket djurskyddslagen (1988:534) kan dock regeringen eller Jordbruksverket, om det finns särskilda skäl, utfärda föreskrifter om undantag från kravet på veterinärmedicinsk grund för operativa ingrepp eller injektioner. Enligt 11 § krävs att veterinär anlitas för operativa ingrepp på eller injektioner till djur. I paragrafens tredje stycke ges regeringen eller Jordbruksverket

möjlighet att föreskriva om undantag från kravet att veterinär skall anlitas i dessa fall. Samtidigt gör utskottet vissa uttalanden som innebär att utskottet förutsätter att regeringen och svenska myndigheter även i fortsättningen aktivt verkar för ett förbättrat djurskydd nationellt och inom EU.

I betänkandet finns 19 reservationer och 5 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Innehållsförteckning.....	3
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	5
Redogörelse för ärendet	10
Ärendet och dess beredning	10
Bakgrund.....	11
Propositionens huvudsakliga innehåll	12
Utskottets överväganden	13
Hur djur skall hållas och skötas.....	13
Försäljning av djur	17
Operativa ingrepp.....	18
Krav på tillstånd	20
Förbud att hålla djur.....	22
Omhändertagande av djur	23
Straffbestämmelser.....	25
Ändring i epizootilagen (1999:657)	26
Djurskyddstillsynen.....	27
En djurskyddsmyndighet.....	29
Vissa djurhållningsfrågor inom animalieproduktionen	29
Uppfödning av pälsdjur.....	40
Djur inom nöjesbranschen m.m.....	41
Märkning och registrering av hundar m.m.	43
Vissa övriga djurskyddsfrågor.....	44
Reservationer	46
1. Djurskyddslagens tillämpningsområde m.m. (punkt 2).....	46
2. Förbud mot viss djurhållning (punkt 3).....	46
3. Förbud mot viss djurhållning (punkt 3).....	47
4. Djurskyddsarbetet i EU (punkt 9).....	48
5. Egenkontroll vid djurhållning m.m. (punkt 14).....	48
6. Kompetenskrav vid omhändertagande av djur (punkt 17).....	49
7. God man för djurägare (punkt 18).....	49
8. Påföljd vid vägran av inspektion m.m. (punkt 19)	50
9. Djurskyddstillsynens organisation (punkt 24, motiveringen).....	50
10. Djurskyddstillsynens organisation (punkt 24).....	51
11. Lokalisering av djurskyddsmyndigheten (punkt 25)	52
12. Transporter av slaktdjur (punkt 28).....	53
13. Djurtransporter inom EU (punkt 29)	53
14. Djurtransporter inom EU (punkt 29)	54
15. Burhållning av höns (punkt 33).....	55
16. Ektoparasiter hos fjäderfän (punkt 37)	55
17. Tvångsmatning av djur (punkt 40)	56
18. Uppfödning av pälsdjur (punkt 41)	56

19. Märkning och registrering av hundar m.m. (punkt 44).....	57
Särskilda yttranden	58
1. Ändring i epizootilagen	58
2. Djurskyddstillsynens organisation	58
3. Transporter av slaktdjur	58
4. Båspallsmått	59
5. Uppfödning av pälsdjur	59
Bilaga 1	
Förteckning över behandlade förslag.....	60
Propositionen	60
Motionerna	60
Följdmotioner	60
Motion med anledning av skrivelse 2000/01:102	62
Motion med anledning av proposition 2001/02:4	62
Motioner från allmänna motionstiden 2001	62
Bilaga 2	
Regeringens lagförslag	71
1. Förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534)	71
2. Förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534)	76
3. Förslag till lag om ändring i epizootilagen (1999:657).....	77
4. Förslag till lag om ändring i lagen (1994:844) om behörighet att utöva veterinäryrket	78

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Översyn m.m. av djurskyddslagen

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ267, 2001/02:MJ338 yrkande 15, 2001/02:MJ418 yrkande 5 och 2001/02:MJ518 yrkande 12.

2. Djurskyddslagens tillämpningsområde m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ34 yrkandena 1–3 och 8 samt 2001/02:MJ35 yrkande 2 och 2001/02:MJ418 yrkandena 4 och 18 delvis.

Reservation 1 (kd)

3. Förbud mot viss djurhållning

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534) såvitt avser 4 §. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:93 punkt 1 i denna del samt avslår motionerna 2001/02:MJ35 yrkande 1 och 2001/02:MJ36 yrkande 3.

Reservation 2 (m)

Reservation 3 (kd, c)

4. Hästars möjlighet till daglig utevistelse

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ474 yrkande 1.

5. Kors och kalvars naturliga beteenden

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ270.

6. Avveckling av strutsfarmningen

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ282.

7. Import av giftiga ormar m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ201 och 2001/02:MJ427.

8. Eldressyr på hund

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ231.

9. Djurskyddsarbetet i EU

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ314 yrkande 3 och 2001/02: MJ338 yrkande 16.

Reservation 4 (c, fp)

10. Handel med hästar i EU

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ344 och 2001/02:MJ474 yrkande 3.

11. Alternativmedicinsk behandling

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ37 yrkande 6 delvis.

12. Möjlighet för djurhållare att ge injektioner till djur

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ35 yrkande 3, 2001/02:MJ36 yrkande 4 och 2001/02:MJ37 yrkandena 5 och 6 delvis.

13. Förslaget om ändring av 16 § djurskyddslagen

Riksdagen medger att behandlingen av proposition 2001/02:93 i denna del samt motionerna 2001/02:MJ34 yrkande 7, 2001/02:MJ35 yrkande 4 och 2001/02:MJ474 yrkande 2 skjuts upp till riksmötet 2002/03.

14. Egenkontroll vid djurhållning m.m.

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ37 yrkandena 3 och 4.

Reservation 5 (m, c)

15. Förbud mot upplåtelse i vissa fall av utrymmen där djur hålls

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ34 yrkande 10.

16. Omhändertagande av djur

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534) såvitt avser 31 §. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:93 punkt 1 i denna del samt avslår motion 2001/02:MJ34 yrkande 5.

17. Kompetenskrav vid omhändertagande av djur

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ36 yrkande 5.

Reservation 6 (m)

18. God man för djurägare

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ36 yrkande 2 och 2001/02: MJ241.

Reservation 7 (m, kd, c)

19. Påföljd vid vägran av inspektion m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ34 yrkandena 4 och 11 och 2001/02:MJ35 yrkande 6.

Reservation 8 (kd)

20. Användande av djur i pornografiska sammanhang

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ34 yrkande 9.

21. Övriga ändringar i djurskyddslagen

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534), i den mån förslaget inte omfattas av vad utskottet föreslagit ovan. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:93 punkt 1 i återstående delar.

22. Ändring i epizootilagen

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i epizootilagen (1999:657). Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:93 punkt 2 samt avslår motion 2001/02:MJ35 yrkande 5.

23. Ändring i lagen om behörighet att utöva veterinäryrket

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:844) om behörighet att utöva veterinäryrket. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:93 punkt 3.

24. Djurskyddstillsynens organisation

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Fi37 yrkande 11, 2001/02:MJ35 yrkande 7, 2001/02:MJ36 yrkande 1, 2001/02:MJ37 yrkandena 1 och 2, 2001/02:MJ218 yrkande 1, 2001/02:MJ338 yrkande 20, 2001/02:MJ352 yrkande 1, 2001/02:MJ461, 2001/02:MJ519 yrkande 5 och 2001/02: MJ526 yrkande 6.

Reservation 9 (m, c) – motiv.

Reservation 10 (fp)

25. Lokalisering av djurskyddsmyndigheten

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ242, 2001/02:MJ297, 2001/02: MJ409 och 2001/02:N11.

Reservation 11 (fp)

26. Djurskyddet i slakterierna

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ34 yrkande 6, 2001/02:MJ266, 2001/02:MJ301 yrkande 4 och 2001/02:MJ410.

27. Koscher- och halaleslakt

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ305.

28. Transporter av slaktdjur

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ218 yrkande 3, 2001/02:MJ352 yrkande 2, 2001/02:MJ369, 2001/02:MJ376 yrkande 1, 2001/02:MJ418 yrkandena 2 och 9, 2001/02:MJ474 yrkande 4, 2001/02:MJ479 och 2001/02:MJ526 yrkandena 4 och 5.

Reservation 12 (c, fp)

29. Djurtransporter inom EU

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ314 yrkande 2, 2001/02:MJ338 yrkandena 17 och 18, 2001/02:MJ515 yrkande 2, 2001/02:MJ526 yrkande 3 och 2001/02:MJ527 yrkande 2.

Reservation 13 (m, kd, c, fp)

Reservation 14 (v, mp)

30. Transport av kalvar m.m.

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ263.

31. Båspallsmått

Riksdagen avslår 2001/02:MJ520 yrkande 13.

32. Elektriska påfösare

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ376 yrkande 2.

33. Burhållning av höns

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ405, 2001/02:MJ412 och 2001/02:MJ514.

Reservation 15 (v, mp)

34. Kvicksilver i djurmedicin

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ354.

35. Översyn av bestämmelserna för uppfödning av slaktkyckling

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ230.

36. Slakthönsraser med defekter

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ278 och 2001/02:MJ418 yrkande 8.

37. Ektoparasiter hos fjäderfän

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ249.

Reservation 16 (m)

38. Kastrering av smågrisar

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ216 och 2001/02:MJ400.

39. Skydd mot PRRS

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ511 yrkande 1.

40. Tvångsmatning av djur

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ264.

Reservation 17 (m)

41. Uppfödning av pälsdjur

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ246, 2001/02:MJ250, 2001/02:MJ265, 2001/02:MJ275, 2001/02:MJ403, 2001/02:MJ418 yrkande 17, 2001/02:MJ448 och 2001/02:MJ485.

Reservation 18 (v, mp)

42. Uppfödning av chinchilla

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ274.

43. Djur inom nöjesbranschen

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ406, 2001/02:MJ418 yrkande 18 delvis och 2001/02:MJ486.

44. Märkning och registrering av hundar m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ261, 2001/02:MJ298, 2001/02:MJ312, 2001/02:MJ360 och 2001/02:MJ481.

Reservation 19 (kd)

45. Djuretikrevision

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ402.

46. FN-konferens och FN-deklaration om djurens rättigheter

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ418 yrkande 1.

Stockholm den 26 april 2002

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Sinikka Bohlin

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sinikka Bohlin (s), Göte Jonsson (m), Kaj Larsson (s), Jonas Ringqvist (v), Ingvar Eriksson (m), Alf Eriksson (s), Carl G Nilsson (m), Ingemar Josefsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Kjell-Erik Karlsson (v), Caroline Hagström (kd), Eskil Erlandsson (c), Harald Nordlund (fp), Michael Hagberg (s), Lars Lindblad (m), Ester Lindstedt-Staaf (kd) och Mikael Johansson (mp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Mot bakgrund av de ändringsbehov i djurskyddslagen (1988:534) som föranleddes bl.a. av Sveriges EU-medlemskap gjordes för några år sedan en översyn av lagen inom Jordbruksdepartementet. Översynen resulterade i departementspromemorian Ds 1997:11 Ändringar i djurskyddslagen. Syftet med översynen var att skärpa reglerna om djurskydd och att åstadkomma en väl fungerande djurskyddstillsyn.

På grundval av departementspromemorian och remissyttrandena utarbetades en lagrådsremiss, som beslutades av regeringen den 9 oktober 1997. Huvuddelen av förslagen ansågs kräva ytterligare överväganden, varför regeringen valde att förelägga riksdagen endast de ändringsförslag som bedömdes nödvändiga för att EG:s direktiv på djurskyddsområdet skulle kunna genomföras (prop. 1997/98:28, bet. 1997/98:JoU12).

I propositionen tar regeringen upp till behandling de förslag som finns i den ovan nämnda lagrådsremissen och som inte tidigare har föranlett någon proposition till riksdagen. Frågan hur tillsynsorganisationen skall vara utformad bedöms dock behöva övervägas ytterligare.

I propositionen tas dessutom upp ett av de förslag om ändring i epizootilagen (1999:657) som Jordbruksverket har föreslagit i en skrivelse den 14 mars 2001.

Slutligen innehåller propositionen ett förslag om ändring av en bestämmelse i lagen (1994:844) om behörighet att utöva veterinäryrket.

Förslagen i propositionen har utformats i samarbete med Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna.

Med anledning av propositionen har fyra motioner med sammanlagt 29 yrkanden väckts. I betänkandet behandlas även 91 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2001. Härutöver behandlar utskottet ett motionsyrkande som väcktes med anledning av skrivelse 2000/01:102 Utvecklingen inom den kommunala sektorn och som har överlämnats från finansutskottet samt en motion väckt med anledning av proposition 2001/02:4 En politik för tillväxt och livskraft i hela landet och som har överlämnats från näringsutskottet. Förslagen i motionerna återges i *bilaga 1*.

Lagförslagen återges i *bilaga 2*.

Ändringarna i djurskyddslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2003 med undantag för ändringen av 16 § samma lag som innebär ändring av en teknisk föreskrift och därför förutsätter ett visst anmälningsförfarande enligt EG-rätten. Därför bör behandlingen av detta lagförslag, de tre motionsyrkanden som väckts med anledning därav samt ett motionsyrkande från allmänna motionstiden 2001 uppskjutas till riksmötet 2002/03.

I ärendet har utskottet inhämtat information av representanter för Jordbruksverket och uppvaktats av representanter för branschorganisationen

Svenska Ägg. Vidare har utskottet mottagit skrivelser om inrättande av en djurskyddsmyndighet.

I avsnitten under Utskottets överväganden anges det motionsyrkande som väckts med anledning av skrivelse 2000/01:102 Utvecklingen inom den kommunala sektorn, dvs. motion 2000/01:Fi37 (fp) yrkande 11, med fullständigt motionsnummer. Övriga motioner anges endast med löpnummer.

Bakgrund

En stor del av de allmänna motionerna tar upp frågor där riksdagen och regeringen överlämnat normgivnings- och beslutanderätten till de myndigheter som har särskild sakkunskap på området. I stor utsträckning handlar det således om yrkanden som det enligt gällande uppgiftsfördelning inte ankommer på riksdagen att besluta om. Skälet till denna ansvarsfördelning är bl.a. att frågorna i många fall förutsätter en veterinärmedicinsk och teknisk bedömning snarare än en politisk bedömning. Dessa frågor regleras i ett mycket stort antal detaljföreskrifter utfärdade av främst Jordbruksverket men också vissa andra myndigheter.

De detaljföreskrifter och rättsakter det är fråga om är främst följande:

LSFS 1991:92, Lantbruksstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om djurhållning i djurparker,

SJVFS 1993:154 om operativa ingrepp på djur,

SJVFS 1999:110 om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby, samt allmänna råd 1999:2 i samma ämne,

SJVFS 2000:107 om djurhållning i lantbruket,

SJVFS 2000:110 om foder,

SJVFS 1997:71 och 2000:113 om undantag från kravet att höns för äggproduktion inte får inhysas i andra burar än sådana som uppfyller hönsens behov av rede, sittpinne och sandbad,

SJVFS 2000:115 om hållande av strutsfåglar,

SJVFS 2000:133 om transport av levande djur,

direktiv 91/628/EEG om skydd av djur vid transport,

förordningen (EG) 1255/97 om gemenskapskriterier för mellanstationer och om ändring av färdplanen i bilagan till ovannämnda direktiv,

förordningen (EG) 411/98 om tilläggsnormer avseende skydd av djur vilka skall tillämpas på vägfordon som används för djurtransporter som överskrider 8 timmar,

förordningen (EG) 2377/90 om inrättande av ett gemenskapsförfarande för att fastställa gränsvärden för högsta tillåtna restmängder av veterinärmedicinska läkemedel i livsmedel med animaliskt ursprung.

I betänkande 2000/01:MJU8 hänvisade utskottet till regeringens förslag om målet för djurpolitiken, som enhälligt hade tillstyrkts av utskottet (bet. 2000/01:MJU3). Målet för djurpolitiken är ett gott djurskydd och ett gott

djurhälsotillstånd bland djur i människans tjänst och att viltstammarna förvaltas på ett sådant sätt att oacceptabla skador på människor och egendom inte uppstår.

I betänkande 2000/01:MJU8 instämde utskottet till fullo i det allmänna syftet med ett antal motioner som tog upp vissa missförhållanden i EU:s djurhantering, särskilt vad gäller långa transporter av levande djur.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås flera ändringar i djurskyddslagen (1988:534).

Bestämmelsen att djur skall hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt som främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt begränsas inte längre till djur inom husdjurskötseln och djur som används för tävling eller för försöksändamål. I fortsättningen skall bestämmelsen gälla alla djur som omfattas av lagen.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket ges genom förslaget flera vidgade bemyndiganden. Hit hör befogenhet att meddela föreskrifter om villkor för eller förbud mot viss djurhållning, försäljning och annan överlåtelse av djur.

Bestämmelserna om förbud att hålla djur och om omhändertagande av djur liksom lagens straffbestämmelser föreslås bli skärpta.

Propositionen innehåller härutöver förslag till ett förtydligande av en ersättningsbestämmelse i epizootilagen (1999:657). Dessutom föreslås, som följd av ny lagstiftning, en ändring av en hänvisningsbestämmelse i lagen (1994:844) om behörighet att utöva veterinäryrket.

Ändringarna i djurskyddslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2003 utom den ändring som rör vidgat tillståndskrav för viss djurhållning, vilken ändring först måste anmälas till Europeiska gemenskapens kommission. Övriga ändringar föreslås träda i kraft den 1 juli 2002.

Utskottets överväganden

Hur djur skall hållas och skötas

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag. Därmed avstyrks elva motionsyrkanden (m, v, kd, mp) om annan utformning av bl.a. 3 och 4 §§ och om ytterligare ändringar i djurskyddslagen (1988:534).

Med hänvisning till regeringens förslag avstyrker utskottet tre motionsyrkanden (m, mp) om översyn och uppföljning av djurskyddslagen.

Vidare avstyrks motionsyrkanden (m, mp) om avveckling av strutsfarming och förbud mot import av ormar och mot eldressyr på hund.

Även två motionsyrkanden (kd, c) om djurskyddsarbetet i EU avstyrks.

Propositionen

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket föreslås få meddela ytterligare föreskrifter om hägn och om skyldighet att låta förpröva sådana. Regeringen får föreskriva att den som underlåter att förpröva ett hägn skall åläggas att betala en särskild avgift.

Lagens bestämmelser att djur skall hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt skall enligt regeringens förslag gälla inte enbart lantbrukets djur, försöksdjur och tävlingsdjur utan alla djur. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket föreslås få meddela föreskrifter om villkor för eller förbud mot viss djurhållning.

Motionerna

Enligt motion MJ267 (m) behövs en översyn av djurskyddslagen som måste bli tydligare så att detaljföreskrifter kan utformas i enlighet med lagen. I motionerna MJ338 (c) och MJ418 (mp) begärs en översyn av tillämpningen av lagen (yrkandena 15 respektive 5) och i motion MJ518 (mp) efterlyses en uppföljning av lagen (yrkande 12).

Enligt motion MJ35 (kd) bör riksdagen avslå förslaget om ändring i 4 § djurskyddslagen (1988:534) i den del förslaget innebär att regeringen ges möjlighet att delegera till Jordbruksverket att meddela föreskrifter om villkor eller förbud mot försäljning eller annan överlåtelse av djur. Motionärerna anser att sådana förbud bör meddelas i lag och inte genom föreskrifter (yrkande 1). Samma yrkande framförs i motion MJ36 (m) yrkande 3. I motion MJ35 (kd) begärs komplettering av 4 § djurskyddslagen med undantagsmög-

ligheter för specifika situationer där djurens naturliga beteende kan vara till skada för dem själva. Som exempel nämns hingstar, som under stoets brunstperiod kan forcera elstängsel och staket och härigenom skada sig själva (yrkande 2).

I motion MJ270 (mp) framhålls att kalvar måste få möjlighet att dia (yrkande 1) och att kor skall kunna få utlopp för sina naturliga beteenden vid och efter förlossningen (yrkande 2). Alla djur bör enligt motion MJ418 (mp) omfattas av djurskyddslagens paragraf om naturligt beteende (yrkande 4), och djurskyddslagen bör utvidgas till att gälla även cirkusdjur (yrkande 18 delvis). Enligt motion MJ474 (v) bör regeringen i djurskyddsförordningen förordna att hästar skall ges möjlighet till daglig utevistelse (yrkande 1).

I motion MJ34 (m) begärs förslag om hur de vilda djuren bättre kan skyddas från djurskyddssynpunkt (yrkande 1), och djurskyddslagen bör kompletteras med en paragraf med en försiktighetsprincip där djuren skall ha tolkningsföreträde (yrkande 2). I motionen påtalas även behovet av att föreskrifter utfärdas inom rimlig tid (yrkande 3) och förbud mot djur som levande föda (yrkande 8).

I motion MJ201 (m) begärs förbud för privatpersoner att importera giftiga ormar, och i motion MJ427 (m) efterlyses skyndsamma åtgärder i syfte att reglera vilka ormar som inte får importeras till Sverige. Eldressyr på hund bör förbjudas enligt motion MJ231 (mp). Enligt motion MJ282 (mp) bör strutsfarmningen i landet avvecklas.

I motion MJ314 (kd) anförs att regeringen i en skrivelse till riksdagen bör redogöra för vilka åtgärder regeringen har vidtagit inom EU och i andra internationella forum för att främja bättre djurhållning och djurskydd (yrkande 3). Enligt motion MJ338 (c) måste regeringens absoluta ambition vara att EU:s djurskyddslagar skärps efter svensk förebild (yrkande 16).

Utskottets ställningstagande

Under de år som gått sedan den nuvarande djurskyddslagens tillkomst har förhållandena ändrats och erfarenheter vunnits som enligt utskottets mening gör det motiverat att ändra lagen i vissa avseenden. På vissa punkter, bl.a. när det gäller straffbestämmelserna, behöver lagstiftningen skärpas. Förutom att höjt maximistraff och att böter utmönstras ur straffskalan för allvarigare brott mot lagen föreslås i propositionen att straffansvar skall gälla för vissa överträdelse som hittills inte har varit straffbelagda. Vidare föreslås skärpningar i de bestämmelser som rör förbud mot att inneha djur och omhändertagande av djur. I propositionen läggs också fram förslag om att flera former av djurhållning i framtiden skall fordra att utövaren har tillstånd. Detta förslag liksom de nya bemyndiganden som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket föreslås få syftar till att stärka djurskyddet ytterligare. Samma syfte har den nya bestämmelsen om att alla djur skall hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt. Med det anförda finner utskottet syftet

med motionerna MJ267 (m), MJ338 (c) yrkande 15, MJ418 (mp) yrkande 5 och MJ518 (mp) yrkande 12 i allt väsentligt tillgodosett.

I 3 § djurskyddslagen (1988:534) finns en bestämmelse att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela ytterligare föreskrifter om stall och andra förvaringsutrymmen för djur och om förprovning av utrymmena. Regeringen får också föreskriva att den som inte låter förpröva ett stall eller annat förvaringsutrymme skall betala en särskild avgift. Som regeringen anför råder det emellertid oklarhet om huruvida bestämmelserna också omfattar hägn för t.ex. vilt och strutsar. Förslaget till ändring i 3 § innebär att även sådana hägn skall omfattas av lagens bestämmelser om krav på tillräckligt utrymme och skydd och om krav på förprovning. Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Utskottet tillstyrker även regeringens förslag om ändring i 4 § djurskyddslagen (1988:534) att alla djur skall hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt. Som regeringen anför bör bemyndigandet för regeringen eller Jordbruksverket att meddela föreskrifter om djurhållningen på motsvarande sätt vidgas till att gälla samtliga djurslag. Därmed avstyrks motionerna MJ35 (kd) yrkandena 1 och 2 samt MJ36 (m) yrkande 3. Utskottet avstyrker även motionerna MJ270 (mp) yrkandena 1 och 2, MJ418 (mp) yrkandena 4 och 18 delvis samt MJ474 (v) yrkande 1 i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Utskottet är inte berett att tillmötesgå kraven i motion MJ34 (m) om sådan utvidgning av djurskyddslagens tillämpningsområde att skyddet för vilda djur stärks ytterligare och om införande i lagen av en försiktighetsprincip och förbud mot djur som levande föda. Inte heller delar utskottet motionärens syn på Jordbruksverkets föreskrifter. Motionens yrkanden 1–3 och 8 avstyrks således.

Djurskyddslagens, djurskyddsförordningens och Jordbruksverkets allmänna regler om hur djur skall hållas och skötas på ett bra sätt gäller även struts, och som utskottet anfört ovan bör även hägn för strutsar omfattas av 4 § djurskyddslagen. I Jordbruksverkets föreskrifter finns dessutom mycket detaljerade regler om bl.a. tillsyn och skötsel av djuren. Härutöver finns krav på att den som ansvarar för hållande av strutsfåglar skall ha genomgått en av verket godkänd utbildning i uppfödning och skötsel av sådana fåglar. För den som ansvarar för tidigare befintliga anläggningar med struts gäller utbildningskravet från den 31 december 2002. För den som ansvarar för nya anläggningar har kravet redan trätt i kraft. Jordbruksverket arbetar för närvarande med att ta fram måttföreskrifter både för hägn och för utrymmen inomhus, som planeras bli färdiga under våren 2002.

I januari 2001 avstyrkte utskottet en motion om avveckling av strutshållningen i Sverige. Motionen avstyrktes med hänvisning till gällande regler och till att frågorna bör bedömas av den myndighet som av riksdagen utsetts till ansvarig myndighet och dessutom har särskild sakkunskap i ämnet (bet. 2000/01: MJU8). Utskottets ställningstagande kvarstår. Med det anförda avstyrker utskottet motion MJ282 (mp).

Införsel av ormar till Sverige regleras i föreskrifter från Jordbruksverket. Enligt föreskrifterna är det tillåtet att föra in ormar under vissa villkor, bl.a. skall importören vara registrerad hos verket och ormarna uppfödda i fångenskap. Dessutom skall villkoren i EG:s förordning om artskydd vara tillgodosedda. Enligt verkets föreskrifter om införsel av sällskapsdjur får privatpersoner föra in högst tre ormar som sällskapsdjur till Sverige från EU- och EFTA-länder utan att vara registrerade som importörer. Däremot finns inga särskilda villkor för införsel av giftiga ormar, men Jordbruksverket har detaljerade bestämmelser om hur giftormar skall hållas.

Enligt vad utskottet inhämtat är flertalet ormar som hålls av privatpersoner i Sverige inte importerade, utan uppfödda i landet. Ett importförbud skulle därför inte avsevärt minska riskerna för allmänheten till följd av giftiga ormar. Inom EU diskuteras för närvarande ett förslag till förordning med gemensamma regler för icke-kommersiell förflyttning av sällskapsdjur. Enligt förslaget skall ormar som hålls som sällskapsdjur få föras in i EU från tredje land, samt föras mellan medlemsstater utan andra restriktioner än de som framgår av artskyddsförordningen. När det gäller frågan om hur olika ormar skall hållas och skötas finns bestämmelser i Jordbruksverkets föreskrifter om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby. Utöver dessa bestämmelser får kommunen föreskriva att ormar inte får hållas inom områden med detaljplan eller områdesbestämmelser utan särskilt tillstånd och förena tillstånd för hållande av ormar med särskilda villkor. Enligt vad utskottet erfarit har vissa kommuner infört förbud mot hållande av giftiga ormar. Slutligen vill utskottet hänvisa till sitt ställningstagande ovan till förslaget om ändring i 3 § djurskyddslagen, som bl.a. innebär att bemyndigandet för regeringen eller Jordbruksverket att meddela föreskrifter om djurhållningen vidgas till att gälla samtliga djurslag. I propositionen anför regeringen särskilt att behov av föreskrifter t.ex. kan finnas beträffande vissa slag av sällskapsdjur, som reptiler och andra mer exotiska djur som förekommer hos privatpersoner. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna MJ201 (m) och MJ427 (m). I den mån motionerna syftar till förbud mot import av ormar från annat EU-land vill utskottet erinra om att ett sådant förbud skulle stå i strid mot principen om varors fria rörlighet.

När det gäller motion MJ231 (mp) om förbud mot eldressyr på hund hänvisar utskottet till jordbruksministerns uttalande i propositionen att ett förbud mot eldressyr av hund anses väl motiverat. Därmed får motionen anses tillgodosedd.

Regeringens arbete med djurskyddsfrågor inom EU har nyligen redovisats i skrivelse 2001/02:160 Årsboken om EU Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen. Av avsnittet om djurskydd och djurhälsa framgår att Sverige har tagit initiativ i eller hårt drivit ett antal frågor på dessa områden. Det framgår även att Sverige under ordförandeskapet tydligt markerade att djurskydd bör ges hög prioritet inom det europeiska samarbetet. Inom ramen för ordförandeskapet i EU lyfte Sverige under våren 2001 fram frågorna om vad som är god djurhållning, vilket egenvärde djur har och vilket moraliskt

ansvar människan har att behandla djur väl. Regeringen initierade bl.a. en debatt om djuretik i ministerrådet och höll informella rundabordsdiskussioner med företrädare för djurskyddsorganisationer. I skrivelsen framhåller regeringen vidare att Sverige under lång tid har arbetat med djurskydd och vill höja förändringstakten inom EU genom att mana till eftertanke inför djurhanteringen. Med det anförda finner utskottet syftet med motionerna MJ314 (kd) yrkande 3 och MJ338 (c) yrkande 16 i allt väsentligt tillgodosett.

Försäljning av djur

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om möjlighet för regeringen eller Jordbruksverket att meddela föreskrifter om villkor för eller förbud mot försäljning eller annan överlåtelse av djur. Utskottet avstyrker två motionsyrkanden (m, v) om handel och export av hästar på hästmarknader.

Propositionen

Enligt regeringens förslag skall regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket få meddela föreskrifter om villkor för eller förbud mot försäljning eller annan överlåtelse av djur.

Motionerna

Frågan om export av hästar till slakt och till hästmarknader tas upp i motion MJ344 (m). Arbetet med att finna lösningar så att hästar inte exporteras till slakt i annat EU-land måste intensifieras liksom arbetet med att förbättra hästarnas förhållanden inom EU. I motion MJ474 (v) begärs att regeringen inom EU verkar för att stoppa handel på hästmarknader med vanskötta djur (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Gällande bestämmelser om försäljning av sällskapsdjur begränsar sig till 7 § djurskyddslagen som stadgar att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela föreskrifter om skyldighet att vid överlåtelsen lämna information om djurets skötsel. Bestämmelsen, som inte omfattar andra former av överlåtelse än försäljning och är begränsad till yrkesmässig sådan, syftar till att hindra att köpare på grund av okunskap om djurens behov behandlar dem illa. Andra villkor för försäljning eller förbud mot försäljning eller annan överlåtelse av djur kan inte meddelas.

Som anförts i propositionen är omfattningen av handeln med sällskapsdjur i dag betydande. Verksamheten styrs i hög grad av ekonomiska intressen, ibland på bekostnad av djurens välfärd, och problemen är inte minst stora i sådan verksamhet som trots viss omfattning ändå inte är yrkesmässig. Problemen med mindre kunniga och seriösa säljare samt med köpare med bris-

tande kunskaper om djuret begränsar sig emellertid inte till sällskapsdjur. Också när det gäller t.ex. hästar är problemen vid handel stora, inte minst när handeln sker på s.k. hästmarknader där det kan förekomma att djurskyddet åsidosätts. Mot denna bakgrund anser utskottet i likhet med regeringen att ett bemyndigande att meddela föreskrifter om villkor för försäljning eller annan överlåtelse av djur bör införas i djurskyddslagen. Föreskrifterna skall syfta till att tillgodose behovet av djurskydd i samband med sådan verksamhet, oavsett om den är yrkesmässig eller inte. Bemyndigandet bör också göra det möjligt att förbjuda försäljning eller överlåtelse av djur för att hindra att verksamheten äger rum under olämpliga former eller på olämpliga platser. Som regeringen anför kan härigenom bl.a. problemen med dålig djurhållning vid häst- och andra djurmarknader minskas. Utskottet tillstyrker därmed regeringens förslag i denna del.

Sedan Sveriges inträde i EU har den svenska inställningen varit att djurskydd bör ges hög prioritet inom det europeiska samarbetet. Utskottet förutsätter att regeringen även fortsättningsvis kraftfullt driver frågor om god djurhållning, djurens egenvärde och människans moraliska ansvar att behandla djur väl. Med dessa uttalanden och med hänvisning till vad utskottet i tillämpliga delar anført ovan finner utskottet syftet med motionerna MJ344 (m) och MJ474 (v) yrkande 3 i allt väsentligt tillgodosett.

Operativa ingrepp

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om förbud mot att ge injektioner till djur i andra fall än när det är befogat av veterinärmedicinska skäl. Med hänvisning till utskottets ställningstagande bör fyra motionsyrkanden (m, kd, c) lämnas utan vidare åtgärd.

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande (c) i den del det avser alternativmedicinska behandlingsmetoder.

Propositionen

Regeringen föreslår att det skall vara förbjudet att ge injektioner till djur i andra fall än när det är befogat av veterinärmedicinska skäl. Veterinär skall anlitas då injektioner ges och vid annan behandling, som syftar till att förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom eller skada hos ett djur, om behandlingen kan orsaka ett inte obetydligt lidande.

Det i lagen föreskrivna undantaget från förbudet mot att utföra operativa ingrepp på eller ge injektioner till djur utan att det är veterinärmedicinskt befogat föreslås formuleras om, så att det framgår att undantaget endast gäller när åtgärden görs i samband med av djurförsöksetisk nämnd godkänd verksamhet. Detsamma bör gälla lagens undantag från kravet på att veterinär måste anlitas i vissa fall.

Motionerna

I flera motioner framförs invändningar mot att veterinär måste anlitas då injektioner ges till djur. Enligt motion MJ35 (kd) bör förslaget kompletteras med undantag som innebär att veterinärer skall kunna utfärda intyg för erfarna djurhållare som bemyndigar dem att ge viss typ av injektioner. Preparaten skall vara förskrivna av veterinär (yrkande 3). I motion MJ36 (m) anförs att djurägare och djurskötare måste kunna följa upp en behandling eller i förebyggande syfte bl.a. ge injektioner av järn till smågrisar och ge spårämnen och mineraler och bekämpa parasiter (yrkande 4). Eftersom lantbrukarna måste få fortsatta befogenheter att själva utföra injektioner på djur anförs i motion MJ37 (c) att det klart bör framgå att djurägaren även i fortsättningen via injektioner skall kunna tillföra djuren vitaminer (yrkande 5). Eftersom det måste finnas betydande utrymme för undantag för injektioner av t.ex. vitaminer, spårelement och för parasitbekämpning bör injektioner inte jämföras med operativa ingrepp i 10 § djurskyddslagen. Veterinär bör som hittills kunna delegera behandling till djurägaren. Ökad kunskap om alternativa behandlingsmetoder framhålls som önskvärd (yrkande 6).

Utskottets ställningstagande

I djurskyddslagen anges att det är förbjudet att göra operativa ingrepp på djur i andra fall än när det är befogat av veterinärmedicinska skäl. För sådana ingrepp skall veterinär anlitas. Det senare gäller även vid annan behandling i syfte att förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom eller skada hos djur om behandlingen orsakar lidande som inte är obetydligt. Från dessa bestämmelser finns vissa undantag.

Det finns i dag inte något uttryckligt förbud mot att injektioner ges till djur utan att det är befogat av veterinärmedicinska skäl. Inte heller finns det ett klart påbud att veterinär skall anlitas i dessa fall. Det förekommer emellertid att djur ges injektioner under vissa s.k. alternativmedicinska behandlingar som är tveksamma från djurskyddssynpunkt. Detta skulle kunna undvikas om bestämmelser om injektioner infördes i lagtexten. För att hindra att djur utsätts för onödigt lidande bör därför, som regeringen anför, injektioner endast få ges av veterinär eller efter ordination och utförlig instruktion av veterinär och endast när det är veterinärmedicinskt motiverat. Emellertid gör lagen det redan i dag möjligt för regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket att meddela föreskrifter om undantag från detta krav. I likhet med regeringen anser utskottet att denna möjlighet inte behöver utvidgas. Utskottet tillstyrker därmed regeringens förslag i denna del.

Som framgår av utskottets ställningstagande ovan innebär förslaget bl.a. att behandling med injektioner skall vara befogat av veterinärmedicinska skäl. Med stöd av undantagsbestämmelsen i 10 § tredje stycket djurskyddslagen (1988:534) kan dock regeringen eller Jordbruksverket, om det finns särskilda skäl, utfärda föreskrifter om undantag från kravet på veterinärmedicinsk grund för operativa ingrepp eller injektioner. Enligt 11 § krävs att veterinär anlitas för operativa ingrepp på eller injektioner till djur. I paragrafens tredje

stycke ges regeringen eller Jordbruksverket möjlighet att föreskriva om undantag från kravet att veterinär skall anlitas i dessa fall. Med de möjligheter till undantag som utskottet redogjort för ovan finner utskottet syftet med motionerna MJ35 (kd) yrkande 3, MJ36 (m) yrkande 4 och MJ37 (c) yrkandena 5 och 6 (delvis) i allt väsentligt tillgodosett. Motionerna i dessa delar bör inte föranleda någon vidare åtgärd från riksdagens sida.

Intresset för och användningen av s.k. alternativmedicinska behandlingsmetoder för djur har ökat under de senaste åren. Med uppdrag att utreda omfattningen och konsekvenserna av förekommande alternativa medicinska behandlingsmetoder och redovisa eventuella för- och nackdelar med sådana metoder tillkallade regeringen i december 1998 en särskild utredare (dir. 1998:104). I uppdraget ingick även att redogöra för och utvärdera dagens utbildningar för alternativmedicinsk behandling av djur samt bedöma behovet av sådan utbildning. Utredaren skulle även föreslå hur bestämmelser för området alternativmedicinsk behandling av djur bör utformas. Uppdraget redovisades i januari 2001 och betänkandet bereds i Regeringskansliet (SOU 2001:16). I avvaktan på resultatet av detta beredningsarbete föreslår utskottet att motion MJ37 (c) yrkande 6 i aktuell del lämnas utan vidare åtgärd.

Krav på tillstånd

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att behandlingen av regeringens förslag om ändring av 16 § djurskyddslagen (1988:534) samt de två motionsyrkanden (m, kd) som väckts med anledning av förslaget uppskjuts till riksmötet 2002/03 eftersom förslaget i denna del förutsätter ett visst anmälningsförfarande enligt EG-rätten.

Vidare avstyrker utskottet två motionsyrkanden (c) om krav på egenkontroll och indragning av EU:s miljöstöd och ett motionsyrkande (v) om utbildning av hästägare.

Propositionen

Den som yrkesmässigt eller i större omfattning håller, föder upp, upplåter eller säljer sällskapsdjur eller hästar eller tar emot sällskapsdjur eller hästar för förvaring och utfodring eller använder hästar i ridskoleverksamhet skall enligt regeringens förslag ha tillstånd till verksamheten. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket skall få meddela föreskrifter om undantag från krav på tillstånd.

Motionerna

När det gäller frågan om tillståndspliktig djurhållning anförs i motion MJ34 (m) att tolkningsproblem kan uppstå vid bedömning av vad som är yrkesmässig djurhållning eller djurhållning i större omfattning. Paragrafen bör därför ändras så att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande

Jordbruksverket får meddela ytterligare föreskrifter om tillståndsplikt för viss djurhållning och kompletteras med krav på tillstånd i förväg av den som bedriver verksamheten, och brott mot bestämmelsen bör vara straffsanktionerat (yrkande 7). Enligt motion MJ35 (kd) bör 16 § djurskyddslagen ändras så att tillstånd krävs endast för den som på yrkesmässiga grunder håller sällskapsdjur eller hästar. Bedömningen av vad som är större omfattning kommer enligt motionärerna att medföra orimliga gränsdragningar (yrkande 4).

I motion MJ37 (c) framförs krav på egenkontroll redan innan en verksamhet med djurhållning påbörjas. När det gäller förprovning av stallar enligt djurskyddslagen och provning enligt miljöbalken måste tillsynsmyndigheten få bättre möjligheter att ingripa på ett tidigt stadium. Måttföreskrifter m.m. skall ses som en lägsta möjliga nivå, inte som standard (yrkande 3). I fall av bristande djurhållning eller egenkontroll bör EU:s miljöstöd kunna dras in (yrkande 4).

Enligt motion MJ474 (v) bör hästägare genomgå en grundläggande utbildning om hästhållning eller på annat sätt visa att de har nödvändiga kunskaper om hästens behov (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Som anförs i propositionen innebär förslaget om ändring av 16 § djurskyddslagen (1988:534) en ändring av en teknisk föreskrift. Av Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG följer att sådana föreskrifter inte får beslutas utan att dessförinnan ha anmälts till kommissionen. Kommissionen och de andra medlemsstaterna kan därefter inom tre månader lämna reaktioner på förslaget i form av kommentarer eller detaljerade utlåtanden. Ett detaljerat utlåtande får till följd att den period som måste förflyta innan föreskriften får antas förlängs med som huvudregel ytterligare tre månader. Detta innebär att förslaget att ändra bestämmelsen om tillståndskrav inte kan behandlas av riksdagen förrän i direktivet föreskriven tid har förflutit. Mot denna bakgrund hemställer utskottet att behandlingen av förslaget till ändring av 16 § jämte motionerna MJ34 (m) yrkande 7, MJ35 (kd) yrkande 4 och MJ474 (v) yrkande 2 uppskjuts till riksmötet 2002/03.

Enligt vad utskottet erfarit pågår i Katrineholms kommun sedan hösten 2001 ett pilotprojekt om samordnad tillsyn enligt miljöbalken och djurskyddslagstiftningen. I projektet, som är organiserat av Katrineholms kommun, RLF, Arla Foods och Swedish Meats, deltar ca 80 lantbrukare. Den s.k. Katrineholmsmodellen innebär att tillsynen på gården sker dels genom egenkontroll utförd av lantbrukaren själv, dels genom s.k. andrapartskontroll, som utförs av de föreningsföretag som gården levererar till, t.ex. Arla eller Swedish Meats och dels genom ett oberoende kontrollorgan. Detta kontrollorgan skulle även kunna sköta föreningsföretagens behov av kvalitetskontroll. Myndighetsutövningen skall emellertid vara kvar hos kommunen. Utskottet, som ställer sig positivt till att olika former av egentillsyn utvecklas som ett komplement till den officiella tillsynen, finner initiativet lovvärt och kommer att med intresse

följa arbetet i projektet. Utskottet är dock inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motion MJ37 (c) yrkande 3. Motionen avstyrks i denna del.

Utskottet är inte berett att tillmötesgå yrkande 4 i motion MJ37 (c) om in-dragning av EU:s miljöstöd i fall av bristande djurhållning eller egenkontroll. Motionen i denna del avstyrks.

Förbud att hålla djur

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om förbud för den som dömts för djurplågeri eller vid upprepade tillfällen dömts för brott mot djurskyddslagen eller mot föreskrifter enligt lagen att ta hand om djur eller ett visst slag av djur. Utskottet tillstyrker även förslaget att också den som vid upprepade tillfällen varit föremål för beslut om föreläggande skall meddelas sådant förbud.

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande (m) om förbud i vissa fall mot upplåtelse av utrymmen för djurhållning.

Propositionen

I propositionen föreslås att länsstyrelsen skall meddela förbud att ta hand om djur eller visst slag av djur för den som dömts för djurplågeri. Sådant förbud skall också meddelas den som vid upprepade tillfällen dömts för brott mot djurskyddslagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen eller den som vid upprepade tillfällen varit föremål för beslut om föreläggande.

Förbud skall enligt regeringens förslag inte meddelas om det är uppenbart att ett upprepande inte kommer att inträffa.

Motionen

Enligt motion MJ34 (m) bör utarrendering av fastighet, byggnader eller anläggningar för annans djurhållning inte tillåtas när fastighetsägaren själv tidigare förbjudits hålla djur i samma utrymme (yrkande 10).

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om förbud för den som dömts för djurplågeri eller vid upprepade tillfällen dömts för brott mot lagen eller mot föreskrifter enligt djurskyddslagen att ta hand om djur eller visst slag av djur. Som regeringen föreslår skall den som vid upprepade tillfällen varit föremål för beslut om föreläggande meddelas sådant förbud. I likhet med regeringen anser utskottet att beslut om förbud i framtiden skall meddelas när något av dessa kriterier är uppfyllt, såvida det inte är uppenbart att ett upprepande av det förbudsgrundande beteendet inte kommer att ske. Omständigheterna skall emellertid vara sådana att det finns en logisk förklaring till det inträffade och att det inträffade utan tvekan framstår som en ren engångsföreteelse. Så kan

t.ex. vara fallet när en person på grund av svår sjukdom under en kort tid brustit i sin hantering av djur.

Som utskottet anfört ovan innebär regeringens förslag att den som på ett särskilt allvarligt sätt har förbrutit sig mot djur helt förbjuds att för viss tid eller tills vidare hålla djur eller helt förbjuds att hålla djur av ett visst slag. Förbudet riktar sig således mot en bestämd person, djurhållaren, och efter prövning i varje enskilt fall, där standarden på de utrymmen där djuren vistas ingår som en av flera förutsättningar för beslutet. I det fall den situation skulle uppkomma som beskrivs i motion MJ34 (m) ankommer det enligt utskottets mening på berörda myndigheter att, vid misstanke om djurplågeri eller annan vanvård och efter prövning, fatta de beslut om förbud mot vidare djurhållning som kan anses påkallade. Förbudet skall då givetvis rikta sig mot den djurhållare eller djurägare som vid tillfället disponerar de aktuella utrymmena för djurhållning. Därmed avstyrker utskottet motionens yrkande 10.

Omhändertagande av djur

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att myndigheterna skall ha skyldighet att omhänderta djur i situationer då ett omhändertagande är av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt. Utskottet tillstyrker vidare att förutsättningarna för omhändertagande vidgas till att omfatta fall av djurplågeri, fall av upprepade brott mot djurskyddslagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen eller att djurägaren vid upprepade tillfällen underlåtit att följa förelägganden eller förbud.

Utskottet avstyrker fyra motionsyrkanden (m) om omhändertagande av djurs avkomma, om kompetensen vid omhändertagande och om god man i djurskyddsarbetet.

Propositionen

Regeringen föreslår att länsstyrelsen under vissa särskilt uppräknade omständigheter skall vara skyldig att fatta beslut om att djur skall tas om hand. Dessa omständigheter kan vara att djuret utsatts för djurplågeri eller vid upprepade tillfällen utsatts för brott mot djurskyddslagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen eller att djurägaren vid upprepade tillfällen underlåtit att följa förelägganden eller förbud. Under vissa förutsättningar skall förutom länsstyrelsen även annan tillsynsmyndighet eller polismyndigheten vara skyldig att ta om hand ett djur.

Motionerna

Enligt motion MJ34 (m) bör beslut om omhändertagande av djur omfatta även avkomma som föds medan moderdjuret är omhändertaget (yrkande 5).

Kompetensen vid omhändertagande av djur tas upp i motion MJ36 (m). Omhändertagandet måste enligt motionärerna ske under stort ansvar och av kompetent personal. Det bör noga prövas och utredas hur ett omhändertagande kan ske på det för djuren bästa sättet (yrkande 5).

I motionerna MJ36 (m) yrkande 2 och MJ241 (m) anføres att god man skall kunna tillsättas för hjälp vid handläggning av vissa djurskyddsärenden, för socialt stöd och för hjälp med kontakter med myndigheter.

Utskottets ställningstagande

Det kan enligt utskottets mening inte anses vara försvarbart att i kvalificerade fall av bristande vård underlåta att omhänderta drabbade djur. Utskottet ansluter sig därmed till regeringens bedömning att det skall vara obligatoriskt, dvs. myndigheterna skall ha skyldighet, att omhänderta djur i situationer då ett omhändertagande är av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt. På samma sätt som föreslås gälla för förbud mot att hålla djur bör dessutom förutsättningarna för omhändertagande vidgas till att omfatta fall av djurplågeri, fall av upprepade brott mot djurskyddslagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen eller upprepade fall av underlåtenhet att följa förelägganden eller förbud. Utskottet tillstyrker således regeringens förslag i denna del.

Som framgår av propositionen har det inte ansetts nödvändigt att i lagtexten särskilt föreskriva att ett omhändertagande omfattar också avkomman av ett omhändertaget djur. Därmed finner utskottet motion MJ34 (m) yrkande 5 tillgodosedd. Motionen i denna del bör inte föranleda någon vidare åtgärd från riksdagens sida.

Enligt gällande regler skall ett beslut om omhändertagande av djur verkställas genom polismyndighetens försorg. I Polisverksamhetsutredningens delbetänkande Mot ökad koncentration – förändringar av polisens verksamhet (SOU 2001:87) framförs uppfattningen att polisens uppgifter i djurskyddssyfte bör överföras till länsstyrelserna. Utskottet delar givetvis uppfattningen i motion MJ36 (m) att omhändertagande av djur skall ske efter noggrann prövning av vilket sätt som är bäst för djuren och av kompetent personal men anser i likhet med regeringen att utredningens slutliga och samlade förslag bör avvaktas innan ställning tas till någon ändring i gällande ordning. Med det anförda bör motionens yrkande 5 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller de sociala aspekterna i ärenden om omhändertagande av djur har utskottet tidigare framhållit vikten av att tillsynsmyndigheterna agerar på ett så tidigt stadium som möjligt och vid behov också samarbetar med t.ex. de sociala myndigheterna (bet. 1999/2000:MJU4). Även de organisationer som näringen tillhandahåller bör kunna spela en viktig roll när det gäller att förebygga eller avhjälpa missförhållanden i djurhållningen. Utskottet är emellertid inte berett att förorda den institutionella lösning som föreslås i motionerna MJ36 (m) yrkande 2 och MJ241 (m). Enligt vad utskottet erfarit har Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) initierat regionala nätverk för att hjälpa och stödja

jordbrukare i kris, och sådana nätverk finns i så gott som samtliga LRF:s länsförbund. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna.

Straffbestämmelser

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om utvidgning och skärpning av straffbestämmelserna vid brott mot djurskyddsbestämmelserna och avstyrker två motionsyrkanden (m, kd) om ytterligare utvidgning av bestämmelserna.

Utskottet instämmer till fullo i syftet med ett motionsyrkande (m) om straff för användande av djur i pornografiska sammanhang men föreslår att motionen i denna del lämnas utan vidare åtgärd.

Propositionen

Regeringen föreslår att den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot djurskyddslagen skall dömas till böter eller fängelse i högst två år. Om brottet har begåtts med uppsåt och avsett förpliktelse av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt skall dömas till fängelse i högst två år.

Lagens bestämmelse om hur djur skall hanteras vid slakt föreslås straffbeläggas. Detsamma gäller bestämmelsen om att det fordras tillstånd för att djur skall få användas för försöksändamål och andra jämförliga ändamål samt för att djur skall få födas upp, förvaras eller tillhandahållas för sådan användning.

Motionerna

Enligt motion MJ34 (m) bör en straffsanktion införas vid brott mot 4 § djurskyddslagen oavsett om föreskrifter har utfärdats (yrkande 4), och vägran av inspektion av tillsynsmyndigheterna bör vara straffsanktionerat (yrkande 11). Även i motion MJ35 (kd) framförs krav på straff för djurhållare som motsätter sig inspektion av tillsynsmyndighet (yrkande 6). Straff bör enligt motion MJ34 (m) införas även för användande av djur i pornografiska sammanhang (yrkande 9).

Utskottets ställningstagande

Medvetandet om och intresset för djurens välfärd har på senare år ökat högst väsentligt i samhället, och många brott mot djurskyddsbestämmelserna anses, inte minst av allmänheten, ha ett högt straffvärde. Så är t.ex. fallet vid brott mot de för EU gemensamma bestämmelserna om transport av djur liksom långvarig misskötsel och bristande utfodring och vattning av djuren. Med det nuvarande maximistraffet kan emellertid inte ens de mest allvarliga eller upprepade brott mot lagen medföra fängelse i mer än ett år. Med hänsyn härtill och till samhällets syn på brotten anser utskottet i likhet med regeringen att lagen bör skärpas genom att maximistraffet i fortsättningen bestäms till fängelse i två år och att det i straffskalan för de allvarligaste brotten endast

skall ingå fängelse. Eftersom det finns behov av att stärka djurskyddet enligt 13 § djurskyddslagen, dvs. att djur skall skonas från onödigt obehag och lidande inför och vid slakt, tillstyrker utskottet regeringens förslag att bestämmelsen om hantering av slaktdjur enligt denna paragraf bör straffbeläggas. Utskottet tillstyrker även förslaget om straffbeläggning för användning, uppfödning, förvaring eller tillhandahållande av djur för försöksändamål utan tillstånd. Utskottet är emellertid inte berett att utvidga straffbestämmelserna i enlighet med motionerna MJ34 (m) yrkandena 4 och 11 och MJ35 (kd) yrkande 6. Motionerna i dessa delar avstyrks.

Utskottet delar givetvis den starka motvilja mot användande av djur i pornografiska sammanhang som kommer till uttryck i motion MJ34 (m). I 2 § djurskyddslagen stadgas att djur skall behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom, och enligt 17 § får djur inte tränas eller användas vid film-, videogram- eller televisioninspelning på sådant sätt att de utsätts för lidande. Dessa stadganden tillsammans med de skärpningar av straffbestämmelserna som utskottet tillstyrkt ovan är enligt utskottets mening ägnade att ytterligare understryka samhällets syn på denna form av djurplågeri. Med dessa uttalanden finner utskottet syftet med motionens yrkande 9 tillgodosett.

Ändring i epizootilagen (1999:657)

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om ändring i epizootilagen (1999:657) och avstyrker ett motionsyrkande (kd) om höjning av den generella ersättningsnivån.

Propositionen

Regeringen föreslår att lagen förtydligas på så sätt att det uttryckligen anges att full ersättning för produktionsbortfall lämnas redan vid misstanke om utbrott av vissa särskilt allvarliga epizootiska sjukdomar.

Motionen

Frågan om ersättning vid epizootiska sjukdomar behandlas i motion MJ35 (kd). Enligt motionen skall djurägare som är anslutna till frivilliga kontrollprogram och som arbetar med förebyggande åtgärder garanteras full ersättning, dvs. 100 %, för kostnader eller förluster beroende på epizootilagen eller zoonoslagen (yrkande 5).

Utskottets ställningstagande

Enligt nuvarande bestämmelser skall den som på grund av beslut eller föreskrifter meddelade med stöd av epizootilagen (1999:657) drabbas av bl.a. produktionsbortfall få ersättning av staten. Ersättning för sådant bortfall lämnas som regel med 50 % av den kostnad eller förlust som bortfallet medför. Vid utbrott av sådana allvarliga epizootiska sjukdomar som anges i föreskrif-

ter meddelade av regeringen utgår full ersättning. Som regeringen föreslår är de epizootiska sjukdomar som bör omfattas av den högre ersättningsnivån sådana som Sverige inte kan riskera få spridning i landet. Såväl EG:s regler som djur- och smittskyddshänsyn förutsätter att ett antal för enskilda ingripande beslut fattas redan vid misstanke om utbrott av sådana sjukdomar. Utskottet delar regeringens uppfattning att det inte finns något sakligt skäl för att den som drabbas av ett bortfall på grund av ett sådant beslut skall få en lägre kostnadstäckning än den som drabbas av ett bortfall på grund av ett beslut som fattats efter det att en sjukdomsmisstanke har bekräftats. Trots att nuvarande lagstiftning inte heller kan sägas innebära en sådan begränsning bör det likväl i lagtexten uttryckligen anges att full ersättning för produktionsbortfall skall lämnas redan vid misstanke om utbrott av sådana särskilt allvarliga epizootiska sjukdomar som anges i föreskrifter meddelade av regeringen.

När det gäller ersättningsnivåerna i övrigt vill utskottet hänvisa till riksdagens beslut våren 1999 om en ny epizootilag (bet. 1998/99:MJU9). Lagen trädde i kraft den 1 oktober 1999. Utskottet, som inte har ändrat uppfattning i fråga om den generella ersättningsnivån, avstyrker motion MJ35 (kd) yrkande 5.

Djurskyddstillsynen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker tio motionsyrkanden (m, kd, c, fp, mp) om djurskyddstillsynen med hänvisning till pågående arbete på området.

Motionerna

Enligt motion 2000/01:Fi37 (fp) bör det klarläggas om kommunerna med nuvarande ordning kan leva upp till de krav som ställs av medvetna konsumenter (yrkande 11). I motion MJ35 (kd) begärs att regeringen skyndsamt lägger fram förslag om djurskyddets organisation, dvs. om det samlade djurskyddet, om en eventuell djurskyddsmyndighet och om ansvaret för djurskyddet (yrkande 7). I motion MJ37 (c) betonas att tillsynen även i fortsättningen skall utgå från den lokala nivån som bygger på en helhetssyn mellan olika tillsynslagar (yrkande 1). Djurskyddslagen bör ändras så att kommunerna i fortsättningen får formell rätt att samverka med varandra (yrkande 2). Enligt motionerna MJ218 (c) yrkande 1, MJ338 (c) yrkande 20 och MJ461 (mp) bör ansvaret för den lokala djurskyddstillsynen ligga kvar på kommunerna. Djurskyddstillsynen på slakterierna bör enligt motion MJ352 (mp) särskiljas så att besiktningsveterinärerna, dvs. Livsmedelsverket, har ansvar för köttbesiktningen och övriga veterinärer, dvs. Jordbruksverket, ansvarar för djurskyddet (yrkande 1). I motion MJ519 (kd) begärs en samlad utredning om kommunernas tillsyn enligt miljö-, djurskydds- och livsmedelslagstiftningen (yrkande 5).

I motion MJ36 (m) framhålls att tillsynsinspektörerna måste ha rimliga förutsättningar för att utföra sina uppgifter. Ytterligare resurser krävs för utbildning och kompetensutveckling, inspektörerna behöver praktisk erfarenhet av djurskötsel, och social kompetens är viktig i tillsynsarbetet (yrkande 1). Obligatorisk utbildning för djurskyddsinspektörer om rättsväsendets praxis och krav efterlyses i motion MJ526 (fp) yrkande 6.

Utskottets ställningstagande

Vid sin senaste behandling av motioner om djurskyddstillsynens organisation i januari 2001 (bet. 2000/01:MJU8) hänvisade utskottet till den behandling av betänkandet Utredningen om hur djurskyddet skall vara organiserat (SOU 2000:108) som då pågick i Regeringskansliet och till en aviserad proposition i frågan. I den nu aktuella propositionen anför regeringen emellertid att frågan om hur tillsynsorganisationen över andra djur än försöksdjur skall vara utformad behöver övervägas ytterligare. Enligt vad utskottet erfarit samlades i mars 2002 representanter för Jordbruksdepartementet, Miljödepartementet, Jordbruksverket, Livsmedelsverket, länsstyrelserna, Svenska Kommunförbundet och kommunerna till ett möte om livsmedels- och djurskyddstillsynen. Mötet avslutades med ett antal slutsatser om den allmänna inriktningen av livsmedels- och djurskyddstillsynen och om vilka det förelåg enighet. Enligt dessa slutsatser ligger huvudmannaskapet för tillsynen kvar på kommunerna. Ansvaret för tillsynen fördelas på Jordbruksverket, till dess en djurskyddsmyndighet har inrättats, Livsmedelsverket, länsstyrelser och kommuner. Utgångspunkten för samtalen var att regelverket utformas så att det bättre överensstämmer med de regler som gäller för miljötillsynen, att tillsynen i allt väsentligt finansieras genom avgifter och att kommunernas inflytande när det gäller avgifternas storlek förstärks. Respektive verk får föreskriftsrätt, och föreskrifterna skall bl.a. innehålla miniminivåer för tillsynen och krav på viss kompetens hos inspektörerna. Verken skall även ge ut råd för tillsynen och ha en aktiv dialog med kommuner och länsstyrelser. Vidare föreslogs vid mötet att samrådsgrupper inrättas mellan länsstyrelser och kommuner och att länsstyrelsen får möjlighet att överta eller återta tillsynsansvaret i det fall en kommun missköter sina uppgifter. Kommunerna får rätt att samverka och gemensamt nyttja personal enligt samma principer som i dag gäller för miljötillsynen. Därutöver diskuterades införande av ett sanktionssystem. Utskottet anser att riksdagen inte bör föregripa det vidare resultatet av regeringens arbete på området och föreslår mot bakgrund av det anförda att motionerna 2000/01:Fi37 (fp) yrkande 11, MJ35 (kd) yrkande 7, MJ36 (m) yrkande 1, MJ37 (c) yrkandena 1 och 2, MJ218 (c) yrkande 1, MJ338 (c) yrkande 20, MJ352 (mp) yrkande 1, MJ461 (mp), MJ519 (kd) yrkande 5 och MJ526 (fp) yrkande 6 lämnas utan vidare åtgärd. Det bör tilläggas att en proposition om inrättande av en djurskyddsmyndighet är aviserad under våren. Enligt vad utskottet erfarit kommer myndigheten att få det centrala ansvaret för all djurskyddstillsyn. Det bör tilläggas att i 2002 års ekonomiska vårproposition,

utgiftsområde 23, föreslås under anslaget 42:7 Djurskyddsmyndigheten ytterligare 15 miljoner kronor för att bygga upp myndigheten.

En djurskyddsmyndighet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker fyra motioner (s, kd, fp, mp) om lokalisering av djurskyddsmyndigheten med hänvisning till regeringens tidigare uttalanden och en aviserad proposition om inrättande av en sådan myndighet.

Motionerna

Frågan om lokaliseringen av en aviserad djurskyddsmyndighet tas upp i flera motioner. Enligt motion MJ242 (fp) bör myndigheten lokaliseras till Uppsala. I motion MJ297 (kd) föreslås Lund som lokaliseringsort medan Borgholm föreslås i motionerna MJ409 (kd) och N11 (s).

Utskottets ställningstagande

Enligt vad utskottet erfarit kommer regeringen att under våren 2002 lägga fram en proposition om inrättande av en djurskyddsmyndighet. När det gäller myndighetens lokalisering uttalade regeringen hösten 2001 (prop. 2001/02:4) att, eftersom myndigheten kommer att ha stort behov av närhet till forskning, utbildning och etablerad expertis på djurskyddsområdet, regeringen kommer att föreslå att den nya myndigheten lokaliseras till Skara. I Skara finns dels Sveriges lantbruksuniversitets institution för husdjurens miljö och hälsa, dels landets enda utbildning för djurskyddsinspektörer och djursjukvårdare. Regeringen, som förväntade en god interaktion mellan djurskyddsmyndighetens verksamhet och forskning och utbildning, ansåg att lokaliseringen till Skara bör kunna ge goda förutsättningar för samverkan med aktiv forskning, grundutbildning samt fort- och vidareutbildning. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna MJ242 (fp), MJ297 (kd), MJ409 (kd) och N11 (s).

Vissa djurhållningsfrågor inom animalieproduktionen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett flertal motionsyrkanden (m, v, kd, fp, mp) om djurhanteringen på slakterier, om småskaliga slakterier och om djurtransporter inom landet med hänvisning bl.a. till det arbete som pågår på området. På samma grunder avstyrker utskottet motioner (m, v, kd, mp) om bl.a. kosher- och halaleslakt, burhållning av höns, kastrering av smågrisar och om tvångsmatning av djur.

Utskottet instämmer till fullo i det allmänna syftet med ett antal motioner (m, v, kd, c, mp) som tar upp vissa missförhållanden i

djurhanteringen inom EU, särskilt vad gäller långa transporter av levande djur.

Motionerna

Djurtransporter och slakt

Enligt motion MJ266 (m) bör regelverket för slakt av djur stärkas och konsumenternas insyn ökas. I motion MJ301 (v) anförs att föreskrifterna för slakterier bör ses över för att garantera att de även tar hänsyn till djurens upplevelser och beteenden (yrkande 4). Enligt motion MJ410 (kd) bör regeringen återkomma med förslag om hur djurhanteringen på våra svenska slakterier skall förbättras.

Reglerna för slakt bör enligt motion MJ34 (m) gälla även vid dödande av fjäderfä för annat än humankonsumtion (yrkande 6).

Enligt motion MJ218 (c) bör regelverket för mobila slakterier och/eller gårdsslakterier förenklas (yrkande 3). I motion MJ376 (mp) föreslås införande av legitimation för slakteripersonal och djurtransportörer (yrkande 1). Åtgärder som underlättar för hemslakt efterlyses även i motion MJ418 (mp) yrkande 9. Enligt motion MJ479 (s) bör slakterierna transporteras till djuren, transportsubventionerna avskaffas, ekonomiska incitament införas för mobila slakterier och slakteriernas rutiner när det gäller djurskydd ses över. Enligt motion MJ526 (fp) skall slakt ske så nära djurens uppfödningplatser som möjligt (yrkande 5).

I motion MJ526 (fp) begärs att regeringen verkar för att EU:s regler och direktiv för djurhållning snarast implementeras i medlemsländerna och att efterlevnaden kontrolleras i Sverige och övriga medlemsländer (yrkande 3).

Behovet av en svensk djurskyddslagstiftning som inte diskriminerar enskilda religionsutövare påtalas i motion MJ305 (kd). Mot den bakgrunden bör möjligheter skapas för koscher- och halaleslakt.

Frågan om transporter av levande djur behandlas i ett flertal motioner. Enligt motion MJ352 (mp) bör det vara Jordbruksverkets ansvar att informera kommunerna om vilka skyldigheter och möjligheter de har vad gäller tillsyn av transporter till slakt (yrkande 2). I motion MJ369 (s) framhålls behovet av ständig teknikutveckling för att minimera stress och skador i samband med transporter. I motion MJ418 (mp) framställs krav på utökade kontroller av importerade djur och animalieprodukter (yrkande 2). Transporterna av levande slaktdjur måste enligt motion MJ474 (v) yrkande 4 begränsas kraftigt. Enligt motion MJ526 (fp) bör tiden för slakttransporter minimeras (yrkande 4).

Den svenska regeringen bör enligt motion MJ314 (kd) arbeta för att EU skall kartlägga och dokumentera huruvida djurskyddet åsidosätts vid transporter av levande djur mellan EU:s olika medlemsländer (yrkande 2). Enligt motion MJ338 (c) bör regeringen verka för en skärpning av EU:s transportdirektiv med utgångspunkt att transporterna skall avse kött, inte levande djur (yrkande 17), och EU:s stöd och subventioner av transporter av slaktdjur bör

slopas (yrkande 18). Även i motion MJ515 (mp) begärs att EU:s exportsubventioner och subventioner för transport av levande djur skall avskaffas (yrkande 2).

I motion MJ263 (m) anförs att regeringen bör intensifiera arbetet med att stoppa exporten av levande kalvar och lamm, initiera informationsinsatser och arbeta intensivt för att påverka EU:s regler så att det blir omöjligt att exportera levande djur för slakt i annat land. Enligt motion MJ527 (v) bör regeringen verka för att levande djur undantas från EU:s frihandelsprincip (yrkande 2).

När det gäller tillämpningen av dispensmöjligheten för båspallmått bör enligt motion MJ520 (kd) bestämmelserna göras tydligare, och lantbrukare med dokumenterad god djuromsorg bör ha möjlighet till dispens (yrkande 13).

I motion MJ376 (mp) framförs krav på förbud mot elektriska påfösare (yrkande 2).

Burhållning av höns

Enligt motion MJ405 (v) bör nya dispenser från kraven om hållning av burhöns inte medges fr.o.m. år 2000 (yrkande 1), och samtliga nya dispenser som beviljats efter år 2002 bör dras tillbaka (yrkande 2). I motion MJ412 (m) begärs att regeringen lägger fram förslag om förbud mot burhållning av höns med så kort avvecklingsperiod som möjligt. Enligt motion MJ514 (mp) bör modifierade burar förbjudas (yrkande 1) och dispensererna för burhöns upphöra (yrkande 2).

Slaktkycklingproduktion m.m.

Enligt motion MJ354 (mp) bör kvicksilverföreningar i läkemedel och vacciner för djur förbjudas.

I motion MJ230 (mp) begärs en översyn av bestämmelserna för slaktkycklinguppfödning. Reglerna för uppfödningen bör överensstämma med djurskyddslagens anda (yrkande 1). Dagens "industriella" kycklinguppfödning karakteriseras av för hög tillväxthastighet, så gott som obefintlig rörelsefrihet och antibiotika i fodret (yrkande 2). Bekämpningen av ektoparasiter hos fjäderfån tas upp i motion MJ249 (m). Frågan om hur det förbjudna bekämpningsmedlet Neguvon skall ersättas med EU-godkända medel för adekvat bekämpning bör utredas och medel avsättas för forskning på området. Enligt motion MJ278 (mp) bör förbud införas mot slakthönsraser med problem och defekter (yrkande 1), och regeringen bör inom EU aktualisera frågan om sundhet hos slakthönsraser (yrkande 2). I motion MJ418 (mp) presenteras ett antal förslag i syfte att komma till rätta med problemen med raser med genetiskt betingade defekter. Genmanipulation av djur inom livsmedelsproduktionen bör förbjudas. Import av sådana djur och av djur som har behandlats med tillväxthormon eller antibiotika i tillväxtsyfte bör förhindras. Genmani-

pulation av djur bör tillåtas endast i undantagsfall och för viss medicinsk forskning och antibiotika tillåtas endast för behandling av sjuka djur. Användningen i Sverige av raser med genetiskt betingade defekter och många högproduktionsavlade höns och kycklingar bör förbjudas (yrkande 8).

Övriga frågor

I två motioner, MJ216 (mp) och MJ400 (v), begärs förbud mot kastrering av smågrisar utan bedövning.

Enligt motion MJ511 (mp) bör regeringen fortsätta att driva frågan om tilläggsгарantier från EU för skydd mot PRRS (*porcine respiratory and reproductive syndrome*) för att kunna stoppa import av danska grisar (yrkande 1).

Behovet av att regeringen i internationella forum arbetar för att tvångsmatning av djur förbjuds i fler länder påtalas i motion MJ264 (m).

Utskottets ställningstagande

Djurtransporter och slakt

Inledningsvis vill utskottet erinra om att det i 13 § djurskyddslagen (1988:534) har slagits fast att djur skall skonas från onödigt obehag och lidande när de förs till slakt och när de slaktas. I övrigt ankommer det på regeringen och ansvarig myndighet att meddela närmare föreskrifter om slakt och om avlivning av djur. I 11 § djurskyddslagen föreskrivs bl.a. att djur skall skonas från onödigt obehag och lidande när de förs till slakt, och enligt 14 § första stycket skall djur vara bedövat när blodet tappas av. Andra åtgärder vid slakt får inte vidtas innan djuret har dött. Regeringen eller Jordbruksverket får dock meddela undantag från föreskriften om bedövning av fjäderfä och kani-ner eller meddela ytterligare föreskrifter om slakt och om avlivning av djur i andra fall. I syfte att ytterligare stärka djurskyddet vid slakt har utskottet tidigare i betänkandet tillstyrkt regeringens förslag om utvidgade straffbestämmelser. Utskottets ställningstagande innebär bl.a. att bestämmelsen i 13 § djurskyddslagen (1988:543) om hantering av slaktdjur bör straffbeläggas. Utskottet vill i sammanhanget även hänvisa till den utfrågning med representanter för Jordbruksverket angående vissa aktuella djurskyddsfrågor som utskottet anordnade den 19 oktober 2000 och den offentliga utfrågning angående tillsyn enligt djurskyddslagen som utskottet anordnade den 23 november 2000. Det bör framhållas att Sverige inom ramen för ordförandeskapet i EU under våren 2001 lyfte fram frågorna om vad som är god djurhållning, vilket egenvärde djur har och vilket moraliskt ansvar människan har att behandla djur väl. Regeringen initierade bl.a. en debatt om djuretik i ministerrådet och höll informella rundabordsdiskussioner med företrädare för djurskyddsorganisationer.

Utskottet vill även erinra om det landsomfattande transportprojekt med syfte att förbättra djurskyddet i samband med transporter av djur som Jordbruksverket inledde den 1 augusti 1998. Resultatet från transportprojektet

visar att de svenska djurtransporterna sköts väl och att påtagliga brister i djurskyddet under transport är ovanligt. Samtidigt visar resultatet att gällande lagstiftning inte alltid efterlevs fullständigt. För att fortsatt bistå tillsynsmyndigheterna, åtgärda påvisade brister i tillsynen av transporter och utbilda transportörer och tillsynspersonal har Jordbruksverket anställt två djurskyddsinspektörer. Vidare uppdrog regeringen den 12 oktober 2000 till Jordbruksverket att göra en översyn av befintligt regelverk för djurtransporter. Uppdraget redovisades i december 2000 och bearbetas för att ligga till grund för svensk position när det gäller förändringar av EG:s regelverk.

Enligt vad utskottet erfarit har regeringen och de svenska myndigheterna på djurområdet, i synnerhet Jordbruksverket och Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA), under år 2000 arbetat vidare med principen att det föreligger ett tydligt samband mellan det sätt på vilket jordbruket och djurhållningen bedrivs och kvaliteten hos de livsmedel som produceras.

När det gäller djurskyddet på svenska slakterier anförde jordbruksministern i svar på interpellation 2001/02:29 den 2 november 2001 (prot. 2001/02:23 § 5) att det enligt hennes mening är fullständigt oacceptabelt att djur plågas på svenska slakterier. Djurskyddstänkandet måste finnas i varje led i matkedjan och bristande djurskydd skall inte få förekomma. Den offentliga djurskyddstillsynen skall förstärkas bl.a. genom samverkan mellan olika myndigheter och genom att besiktningsveterinärens kompetens och närvaro tas till vara i slakteriet. Alla veterinärer, också besiktningsveterinärerna, bör få skyldighet att anmäla brister i djurskyddet, vilket kommer att framgå av förordningen (1971:810) med allmän veterinärinstruktion. I slutet av november 2001 presenterade jordbruksministern också ett tiopunktsprogram för bättre djurskydd och fördjupad djuretik i samband med slakt. Programmet innehåller följande punkter:

1. Djurskyddslagens anda skall genomsyra allt arbete med djur.
2. Bred diskussion om djuretik initieras av departementet.
3. Utbildningen förstärks och certifiering av personal som arbetar med djur införs.
4. Cheferna i slakteriföretagen är ansvariga – de skall ut på golvet.
5. Alla veterinärer blir skyldiga att anmäla brister i djurskyddet, även besiktningsveterinärer.
6. Småskalig livsmedelsproduktion stimuleras/mobila slakterier övervägs.
7. Djurskyddslagen förstärks.
8. Tillsynen förbättras.
9. Bort med långa djurtransporter.
10. Ny djurskyddsmyndighet.

Enligt vad utskottet inhämtat har Jordbruksverket tillsatt en central tillsynsgrupp (CTG) för att förstärka verkets samordnande och stödjande centrala tillsynsverksamhet på djurskyddsområdet. Gruppen skall ge verket underlag till handlingsplan som skall revideras minst årligen. Uppdraget innebär att gruppen skall utarbeta förslag till mål och prioriteringar, mallar för planer, resultatredovisningar och rapporteringar, ändamålsenliga rapporteringssy-

stem, tillsynsmetodik och projektinriktad tillsyn, delta i planering och utvärdering, samordna planer för utbildningar och konferenser, centrala och regionala stöd-, hjälp- och rådgivningsåtgärder samt kvalitetsbedömning av olika omsorgs- och tillsynsprogram. Det bör tilläggas att, sedan massmedierna hösten 2001 uppmärksammat brister i djurskyddet vid vissa slakterier, Jordbruksdepartementet kallade till möten med slakteribranschens företrädare, Livsmedelsverket och Jordbruksverket den 1 oktober 2001. Resultatet blev bl.a. att näringen förklarade sig ha det fulla ansvaret på slakterierna och åtog sig att gemensamt utarbeta handlingsplaner för att säkerställa en god djuromsorg. Vid ett uppföljningsmöte den 4 december 2001 redovisades bl.a. att ett utbildningsprogram för stallpersonal och transportörer hade tagits fram och att utbildningen med prov och med praktiskt arbete skall leda till certifiering. Enligt vad utskottet erfarit utarbetar Jordbruksverket och Livsmedelsverket för närvarande en skrivelse till regeringen med förslag till ändringar i djurskyddslagstiftningen. Förslagen syftar till att förstärka och ytterligare definiera besiktningveterinärernas roll avseende djurskyddet vid slakterierna.

Sammantaget innebär det ovan anförda att syftet med motionerna MJ266 (m), MJ301 (v) yrkande 4 och MJ410 (kd) i allt väsentligt får anses tillgodosett. Motionerna bör inte medföra någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida.

Med anledning av motion MJ34 (m) vill utskottet erinra om att reglerna om slakt är tillämpliga oavsett för vilket ändamål djuret skall användas efter slakten. Med hänvisning härtill och till vad utskottet i tillämpliga delar anført ovan finner utskottet motionens yrkande 6 tillgodosett.

I regleringsbrevet för år 1999 fick Jordbruksverket i uppdrag att årligen göra en utvärdering av olika s.k. religiösa slaktmetoder i syfte att finna en metod som inte strider mot svenska bestämmelser om skydd av djur vid slakt, men som kan accepteras av de parter vars sedvänjor innebär tillämpning av skäktning, dvs. slakt utan att djuret är bedövat. Jordbruksverket skall i utvärderingen beakta nationell och internationell forskning på området. Utvärderingen skall ske i samråd med bl.a. företrädare för olika religiösa grupper och Ombudsmannen mot etnisk diskriminering. Jordbruksverkets senaste rapport lämnades till regeringen den 14 december 2001 och bereds i Regeringskansliet. Med hänvisning härtill bör motion MJ305 (kd) inte medföra någon vidare riksdagens åtgärd.

När det gäller frågan om transporter av levande djur vill utskottet inledningsvis erinra om att utskottet i januari 2001 till fullo instämde i det allmänna syftet med ett antal motioner som tog upp vissa missförhållanden i EU:s djurhantering, särskilt vad gäller långa transporter av levande djur (bet. 2000/01:MJU8). Utskottets ställningstagande kvarstår givetvis.

Sedan utskottets senaste behandling av motioner om djurtransporter och småskaliga slakterier i januari 2001 (bet. 2000/01:MJU8) har en särskild utredare tillkallats med uppgift att utreda och föreslå åtgärder för att förhindra onödiga respektive långa djurtransporter samt stimulera slakt av djur för konsumtion nära den plats där de föds upp. Utredaren skall även klarlägga

transportvägarna inom EU och vilka faktorer som styr lokaliseringen av slakterierna. Utredaren skall vidare kartlägga vilka bestämmelser som har betydelse för var slakten sker och vilka effekter det befintliga regelverket har i förhållande till djurens behov, särskilt när det gäller långa transporter med vilopauser. Särskilt skall möjligheten att med ekonomiska åtgärder förändra transportmönstret utredas. Utredaren skall även undersöka förutsättningarna för att använda mobila slakterier nära uppfödningplatsen samt kartlägga det tillfälliga transportförbudets effekter på transporttider, transportvägar och djurens välbefinnande samt vilken betydelse slakteristrukturen och transportmönstret har för de ekonomiska konsekvenserna av ett transportförbud (dir. 2001:15 och 2001:27). Uppdraget skall redovisas senast den 1 oktober 2002. Utskottet vill även erinra om Jordbruksverkets och Livsmedelsverkets skrivelse till regeringen med förslag till ändringar i djurskyddslagstiftningen. Som utskottet redogjort för ovan syftar förslagen till att förstärka och ytterligare definiera besiktningsveterinärernas roll avseende djurskyddet vid slakterierna. Det anförda innebär att motionerna MJ218 (c) yrkande 3, MJ352 (mp) yrkande 2, MJ369 (s), MJ376 (mp) yrkande 1, MJ418 (mp) yrkandena 2 och 9, MJ474 (v) yrkande 4, MJ479 (s) och MJ526 (fp) yrkandena 4 och 5 bör lämnas utan vidare åtgärd.

Vad beträffar reglerna för djurtransporter inom övriga EU skall transportdirektivet revideras, och kommissionen skall presentera ett förslag till reviderat direktiv senare under våren. Samtidigt pågår en revidering även av Europakonventionen om skydd av djur under transport. Enligt vad utskottet erfarit lämnade den vetenskapliga kommittén för djurhälsa och djurskydd i mars 2002 en rapport om djurtransporter till kommissionen. Kommittén rekommenderar bl.a. nya längsta transporttider, vilotider, utfodringstider och lastmetoder liksom förbud mot transporter av mycket unga djur och krav på utbildning av djurtransportörerna. Enligt Jordbruksdepartementet har Sverige många gånger påpekat det orimliga i nuvarande regler. Frågan är emellertid komplicerad på grund av principen om fri handel inom unionen. Utskottet vill återigen starkt understryka det angelägna i att regeringen aktivt verkar för att motverka de allvarliga missförhållanden som har konstaterats när det gäller djurskydd och djurtransporter inom EU. Som utskottet anförde i januari 2001 måste det svenska arbetet på detta område präglas av ständigt framflyttande av positionerna. Utskottet, som förutsätter att de synpunkter som här framförts kommer att beaktas i det fortsatta arbetet på området, föreslår med dessa uttalanden att motionerna MJ314 (kd) yrkande 2, MJ338 (c) yrkandena 17 och 18, MJ515 (mp) yrkande 2, MJ526 (fp) yrkande 3 och MJ527 (v) yrkande 2 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller transport av kalvar får enligt EG:s regler kalvar transporteras först sedan naveln är läkt, dvs. vid två veckors ålder. I ett frågesvar i kammaren (2001/02:230) har jordbruksministern anförts att enligt hennes åsikt småkalvar inte skall transporteras vid så låg ålder, och hon kommer därför att verka för att åldersgränsen skall höjas. Sverige har många gånger påpekat det orimliga i nuvarande regler och kommer att mycket aktivt driva frågan om

transport av mycket unga djur. För Sveriges del gäller att, enligt Jordbruksverkets föreskrifter om transport av levande djur, kalvar under två veckors ålder inte får transporteras. För att kartlägga efterlevnaden av gällande regler och höja kompetensen hos tillsynsmyndigheter och polis initierade verket under år 1999 ett landsomfattande projekt rörande tillsynen av djurtransporter. Syftet med Jordbruksverkets tillsynsprojekt var, förutom att få en bild av läget i landet, att utbilda de lokala tillsynsmyndigheterna i tillsyn av transporter, och djurskyddsinspektörer i berörda kommuner rekommenderades av verket att särskilt inspektera och dokumentera förhållandena bl.a. vid kalvtransporter inom Sverige. Projektet utvärderades i december 2000. Jordbruksverket har i ett pressmeddelande den 19 december 2000 lämnat information om utvärderingen och om de regler som gäller för transport och uppfödning av kalvar. Där framhålls bl.a. att verket, vars inställning är att långa transporter av unga djur inte är etiskt försvarbara, är nationellt och internationellt drivande i frågan om djurskydd under transport. Den verksamhet med export av kalvar från olika uppfödare i Sverige som uppmärksammades i massmedierna under senhösten 2000 har också föranlett vissa åtgärder från Lantbrukarnas Riksförbunds sida. Åtgärderna syftar närmast till att få fram en fungerande marknad inom landet och omfattar bl.a. utfästelser om hämtningstider och vissa prisgarantier i samarbete med Swedish Meats. Med det anförda finner utskottet att motion MJ263 (m) bör lämnas utan vidare åtgärd.

Den dispensmöjlighet som efterfrågas i motion MJ520 (kd) finns i 1 kap. 31 § i Jordbruksverkets föreskrifter om djurhållning inom lantbruket m.m. (SJVFS 2000:107). Bestämmelsen har följande lydelse: Om det föreligger särskilda skäl, kan Jordbruksverket medge undantag från föreskrifterna i denna författning. Som utskottet tidigare anfört är det djurmiljön i sin helhet som är det viktigaste. Det finns möjlighet att godta mindre avvikelser från måttbestämmelserna i enskilda fall, och det är Jordbruksverket som i förekommande fall ger individuella dispenser. Också detta är en utpräglad myndighetsfråga. Med det anförda finner utskottet motionens yrkande 13 tillgodosett.

När det gäller elektriska påfösare vill utskottet erinra om att Jordbruksverket har fastställt särskilda regler för hur elektriska påfösare får användas. Enligt reglerna får instrument som ger elektriska stötar inte användas vid drivning av djur från transportfordon till stall eller inom en stallbyggnad. Elektriska pådrivare är tillåtna i undantagsfall, men då endast i fråga om svin och vuxna nötkreatur, och får endast användas mot djurets bakdelsmuskulatur. Endast enstaka impulser av högst en sekunds varaktighet får ges, och stiftet på pådrivaren skall vara avrundade. Om dessa regler följs bör enligt Jordbruksverket användningen av elektriska pådrivare i slakteriet inte innebära djurskyddsproblem. Med det anförda avstyrks motion MJ376 (mp) yrkande 2.

Burhållning av höns

När det gäller avveckling av burhållning av höns vill utskottet hänvisa till ett interpellationssvar av jordbruksministern i november 2001 (svar på interpellation 2001/02:43). Slutdatum för dem som beviljats en fjärde hönsomgång på dispens varierar från tidig höst 2002 och framåt. Endast en producent har dispens efter år 2003. Denna dispens, som gäller för ca 6 000 hönor, har ett slutdatum i början av januari 2004. Dispenser ges inte om grava anmärkningar på djurhållningen konstaterats, tvärtom har Jordbruksverket besiktigat anläggningarna hos de djurhållare som ansökt om dispens för att försäkra sig om att endast anläggningar som uppfyller höga djurskyddskrav kommer i fråga för dispens. Den 1 januari 2004 blir det, enligt EG:s handelsnormer för ägg, obligatoriskt att märka alla ägg med uppgifter om i vilket inhysningssystem de har producerats. Än så länge är anslutningen till märkningen frivillig, men redan i dag förekommer ändå märkning av burägg, dock inte hos alla packerier. När det gäller den frivilliga märkningen skall det fr.o.m. den 1 januari 2002 endast finnas tre typer av märkning att välja på – frigående ute, frigående inne eller burägg. Syftet är att ytterligare förbättra konsumentens möjligheter att göra medvetna val vid köp av ägg. Jordbruksverket bedömer sin dispensgivning som mycket restriktiv, och enligt verkets prognos går omställningen nu mycket snabbt framåt. Eftersom omställningen är så långt framskriden ser nu Jordbruksverket över möjligheten att helt upphäva dispensreglerna. Med det anförda finner utskottet syftet med motionerna MJ405 (v) yrkandena 1 och 2, MJ412 (m) och MJ514 (mp) yrkandena 1 och 2 i allt väsentligt tillgodosett.

Slaktkycklingproduktion m.m.

Som utskottet anförde i januari 2001 innehåller vissa vacciner små mängder kvicksilver (tiomersal) som konserveringsmedel. Det gäller både humanvacciner och andra typer av vacciner. Enligt Läkemedelsverket är det i dag inte möjligt att helt förbjuda användningen i alla vacciner, eftersom det saknas lämpliga alternativa konserveringsmedel. Vid godkännande av djurvaccin på EG-nivå kräver Kommittén för veterinärmedicinska produkter (CVMP) att tillverkare motiverar varför tiomersal ingår i produkterna. Av det anförda torde framgå att frågan om förbud mot kvicksilver i vaccin kräver särskild sakkunskap i medicinska och läkemedelstekniska frågor, och utskottet har inget underlag för att göra någon annan bedömning än Läkemedelsverket i denna fråga. Utskottet avstyrker därmed motion MJ354 (mp).

När det gäller frågan om uppfödning av slaktkyckling vill utskottet erinra om att EG-kommissionen den 21 mars 2000 antog en rapport från den vetenskapliga kommittén för djurhälsa och djurskydd med titeln *The Welfare of Chickens Kept for Meat Production (Broilers)*. Rapporten innehåller bl.a. rekommendationer för uppfödningen. Kommissionen arbetar med förslag till djurskyddsregler på området, och Sverige har kallats att delta i en s.k. drafting group eftersom Sverige är ett av de få europeiska länder som har regler för

slaktkycklingproduktion. Utskottet vill även erinra om det detaljerade djuromsorgsprogram som branschorganisationen Svensk Fågel i samarbete med bl.a. Jordbruksverket har utarbetat i syfte att förbättra skyddet för slaktkyckling i Sverige. Med det anförda avstyrks motion MJ230 (mp) yrkandena 1 och 2 i den mån motionen inte kan anses tillgodosedd.

Enligt vad utskottet inhämtat bedrivs ingen avel av slaktkyckling i Sverige, vilket gör det svårt att med svenska regler påverka avelsmålen. Enligt Jordbruksdepartementet har Sverige troligen de hårdaste reglerna för slaktkycklinguppfofning i världen och departementet anser att myndigheternas kontroll av slaktkycklinguppfofningen är god. Utskottet har även inhämtat att så gott som samtliga uppfofare, dvs. ca 97 %, är anslutna till det frivilliga omsorgsprogrammet. Det kan tilläggas att Sveriges lantbruksuniversitet och SVA bedriver forskning på området. När det gäller fodertillsatser har utskottet inhämtat att kommissionen på rådsötet den 22 och 23 april 2002 kommer att lägga fram förslag till ny förordning om fodertillsatser (COM(2002) 1533 final). Förslaget innehåller bl.a. förbud mot användning av antibiotika som fodertillsats. Med det anförda finner utskottet syftet med motionerna MJ278 (mp) yrkandena 1 och 2 och MJ418 (mp) yrkande 8 i väsentliga delar tillgodosett.

Vid läkemedelsbehandling av livsmedelsproducerande djur får enligt rådets förordning 2377/90 om gränsvärden för rester av veterinärmedicinska läkemedel i livsmedel endast sådana substanser användas som är godkända av kommissionen. Förordningens syfte är att skydda konsumenterna från skadliga läkemedelsrester i livsmedel. Förordningen har emellertid lett till problem i fråga om tillgången till läkemedel för behandling av vissa djurslag eftersom ett särskilt gränsvärde, MRL-värde, måste fastställas för varje djurslag för vilket läkemedlet skall användas. Av ekonomiska skäl händer det att företag väljer att endast ansöka om godkännande för användning till de djurslag som representerar en stor marknad för produkten i fråga. Enligt vad utskottet erfarit har det veterinärmedicinska läkemedel som tidigare användes i Sverige för bekämpning av yttre parasiter t.ex. kvalster hos fjäderfå dragits in av ovanstående skäl. För att undvika djurhälso- och djurskyddsproblem har Jordbruksverket och SVA även uppmanat djurägarna att förebygga parasitproblem så långt möjligt genom bl.a. hygieniska åtgärder. Utskottet har inhämtat att flera myndigheter under det gångna året har samverkat för att försöka hitta alternativa läkemedel som skulle kunna användas genom licensföreskrivning, och i november 2001 presenterade kommissionen förslag till ändringar i den gemensamma EG-lagstiftningen avseende läkemedel som på sikt anses kunna lösa problemen. Ändringar som ingår i en större översyn av hela läkemedelsområdet innehåller bl. a. förslag om att det skall bli möjligt att använda läkemedel till andra djurslag än de för vilka de ursprungligen godkännts. Åtgärder föreslås även för att uppmuntra läkemedelsföretagen att ansöka om godkännande för flera djurslag. Genom att öka den tid under vilken företagens data är skyddad hoppas man skapa ekonomiska incitament för att få företagen att ansöka om godkännande för fler djurslag. Kommissionens

förslag diskuteras för närvarande i arbetsgrupper under ministerrådet. Det anförda innebär att syftet med motion MJ249 (m) i allt väsentligt får anses tillgodosett.

Övriga frågor

För Sveriges del gäller enligt 25 § djurskyddsförordningen (1988:539) att, vid kastrering av svin som uppnått två veckors ålder, ingreppet skall göras under bedövning. För EU:s del visade det sig under förhandlingarna om ändringar i svindirektivet (91/630/EEG) våren 2001 att det för närvarande inte finns någon kvalificerad majoritet för ett förbud mot kastrering av smågrisar. Kommissionens förslag diskuteras för närvarande i arbetsgrupper under ministerrådet. Enligt vad utskottet erfarit kommer kommissionen att tidigast år 2005 lägga fram nya förslag om kastrering enligt artikel 6 i det nya svindirektivet (2001/88/EG). Under jordbruksrådets möte i oktober 2001 kom emellertid ministrarna i Danmark, Tyskland, Sverige, Belgien och Holland överens om att kastrering av smågrisar i princip bör förbjudas. En styrgrupp har bildats som bl.a. har utsett en arbetsgrupp med representanter för forskarna i dessa länder. Enligt Jordbruksdepartementet är Sverige positivt till att avskaffa kastrering av smågrisar så snart det är möjligt. Det måste emellertid finnas tillräckligt bra alternativ. I det syftet finansierar Jordbruksverket ett forskningsprojekt som undersöker vilka möjligheter det finns att genom avelsåtgärder minska ornelukten så att kastreringen kan upphöra. Mot bakgrund av det anförda bör motionerna MJ216 (mp) och MJ400 (v) lämnas utan vidare åtgärd.

I avvaktan på kommissionens beslut med anledning av Sveriges ansökningar om tilläggsgarantier tillämpar Sverige sina egna djurhälsobestämmelser vid import av djur. Enligt vad utskottet erfarit kommer Jordbruksverket vid import av avelsgaltar från Danmark att ange vilka djurhälsovillkor som skall vara uppfyllda, bl.a. karantän eller isolering samt provtagningar för att kontrollera frihet från salmonella och smittsamma djursjukdomar, inklusive PRRS. Enligt Jordbruksdepartementet driver Sverige frågan om tilläggsgarantier för PRRS och andra allvarliga djursjukdomar mycket hårt. Från departementets sida har upprepade kontakter tagits med kommissionen, såväl politiskt som på tjänstemannanivå, för att påskynda kommissionens arbete med de svenska ansökningarna. Departementet bedömer Sveriges skäl för sin begäran om tilläggsgarantier för PRRS som mycket starka. Därmed får motion MJ511 (mp) yrkande 1 anses tillgodosedd.

Kommissionen antog den 16 december 1998 en rapport från den vetenskapliga kommittén med titeln Welfare Aspects of the Production of Foie Gras in Ducks and Geese, dvs. Djurskyddsaspekter på framställning av ankor och gåsleverpastej. Inom EU saknas regler för sådan framställning, däremot har Europarådet antagit rekommendationer för framställning av leverpastej av ankor och gäss. Rekommendationerna innehåller emellertid inget förbud mot tvångsmatning, vilket Sverige enligt Jordbruksdepartementet kraftigt har

kritiserat. I de internationella sammanhang där djurskyddsfrågor diskuteras för Sverige enligt departementet givetvis fram sina synpunkter på tvångsmatning av djur, och den svenska ståndpunkten är att detta inte skall förekomma. Utskottet delar givetvis regeringens uppfattning i frågan och förutsätter att regeringen kraftfullt verkar för ett förbud mot denna form av livsmedelsproduktion. Med det anförda föreslår utskottet att motion MJ264 (m) lämnas utan vidare åtgärd.

Uppfödning av pälsdjur

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker nio motionsyrkanden (s, m, v, kd, mp) om pälsdjursnäringen med hänvisning till det arbete som pågår på området.

Motionerna

I motion MJ246 (m, kd) framhålls att näringarna inom lantbrukssektorn, inklusive farmarna för pälsdjursuppfödning, måste få stabila näringsvillkor (yrkande 1). Pälsdjursuppfödningens betydelse för landsbygden betonas (yrkande 2), liksom vikten av att regelsystemen för djurhållning utformas i överensstämmelse med etiska principer och vetenskaplig forskning (yrkande 3). Ett gemensamt europeiskt regelverk bör tillskapas (yrkande 4). I motion MJ250 (m) betonas vikten av att pälsdjursuppfödningen ges goda förutsättningar i form av stabila näringsvillkor och tydligt formulerade etiska regler. Enligt motion MJ403 (v) bör klara regler utformas för pälsdjursnäringen och en konsekvensanalys göras av näringens ändrade förutsättningar. Även i motion MJ485 (s) framhålls betydelsen av tydliga etiska regler för den svenska pälsdjursuppfödningen och behovet av långsiktig seriös forskning.

Enligt motion MJ265 (m) bör uppfödningen av pälsdjur avvecklas snarast, och i motionerna MJ418 (mp) yrkande 17 och MJ448 (v) begärs förbud mot pälsfarmer. Enligt motion MJ275 (mp) bör dagens små burar förbjudas före valet år 2002 och ett förbud införs mot djurhållning för pälsproduktion.

I motion MJ274 (mp) framhålls att Europarådskonventionen om chinchilla bör gälla i Sverige (yrkande 1). Jordbruksverkets föreskrifter för chinchillauppfödning bör inte endast avse bestämmelser om burmått utan ytterligare bestämmelser utformade utifrån chinchillans behov (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

I ett frågesvar den 6 december 2001 uttalade jordbruksministern sin avsikt att arbeta för en successiv avveckling av pälsdjursuppfödningen i Sverige (Svar på fråga 2001/02:280, prot. 2001/02:45). Innan en proposition kan föreläggas riksdagen ansåg jordbruksministern det nödvändigt att regeringen har fullständig information om de ekonomiska och övriga konsekvenser för pälsdjursnäringen som ett förbud kan innebära. Mot den bakgrunden har Jordbruksverket haft regeringens uppdrag att utvärdera tillgängliga forskningsre-

sultat beträffande minkar, se över befintligt regelverk och om möjligt föreslå förbättringar i minkhållningen. I uppdraget ingick inte att utvärdera ekonomiska, regionalpolitiska, miljömässiga och arbetsmiljömässiga konsekvenser av ändrade regler. Uppdraget redovisades den 9 april 2002. I rapporten, som till stor del bygger på en rapport av kommissionens vetenskapliga kommitté för djurhälsa och djurskydd, konstaterar Jordbruksverket att det finns brister i minkarnas miljö och föreslår en rad förbättringar, bl.a. att valpkullarna inte delas före åtta veckors ålder, att minken har fri tillgång till dricksvatten, att fodret anpassas så att det kan ges i fri tillgång året runt, att foder med grövre struktur ges, att honor med valpkullar får möjlighet till viss avskildhet samt att anläggningarna byggs på sådant sätt att djuren kan upprätthålla s.k. termisk komfort, dvs. att utan svårighet upprätthålla sin värmebalans. Av frågesvar den 14 januari 2002 (prot. 2001/02:57) framgår att jordbruksministern har för avsikt att utse en utredare som skall se över och analysera konsekvenserna av ett eventuellt förbud. De frågor som bl.a. skall besvaras är avvecklingstidens längd och konsekvenserna för sysselsättningen. Jordbruksverkets rapport kommer att utgöra ett av underlagen till utredarens direktiv. Med hänvisning till det anförda bör motionerna MJ246 (m, kd) yrkandena 1–4, MJ250 (m), MJ265 (m), MJ275 (mp), MJ403 (v), MJ418 (mp) yrkande 17, MJ448 (v) och MJ485 (s) lämnas utan vidare åtgärd.

I syfte att säkerställa att hållandet av chinchilla för produktion av päls sker i enlighet med djurskyddslagens krav gav regeringen den 6 april 2000 Jordbruksverket i uppdrag att kartlägga förekomsten av chinchillafarmer i Sverige och bedöma behovet av detaljföreskrifter på området. Av verkets redovisning framgick att det finns ca 17 chinchillafarmer i Sverige och att hållandet av chinchilla sannolikt inte uppfyller samtliga krav i de rekommendationer som den 22 juni 1999 antogs inom ramen för den europeiska konventionen om skydd av animalieproduktionens djur. Verket ansåg vidare att uppfödningen av chinchilla är av sådan karaktär att ytterligare föreskrifter bör meddelas. Regeringen delade denna uppfattning och gav därför den 5 april 2001 Jordbruksverket ett sådant uppdrag. Uppdraget skall redovisas den 1 juni 2002. Med hänvisning härtill och till vad utskottet anført ovan bör även motion MJ274 (mp) yrkandena 1 och 2 lämnas utan vidare åtgärd från riksdagens sida.

Djur inom nöjesbranschen m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker tre motionsyrkanden (v, mp) om djur inom nöjesindustrin, vid cirkusar samt i djurparker och liknande anläggningar.

Motionerna

I motion MJ406 (v) efterlyses en etisk prövning inför användande av djur inom nöjesindustrin. Enligt motion MJ418 (mp) bör användning av djur på

cirkus som inte finns i tamt tillstånd förbjudas (yrkande 18 delvis). I motion MJ486 (v) begärs att regeringen återkommer med förslag till ändringar i djurskyddslagen som innebär att icke-domesticerade djur inte skall få hållas i djurparker eller liknande anläggningar om det huvudsakliga syftet är offentlig förevisning av djuren (yrkande 1). Mot bakgrund av att reglerna i dag inte garanterar djuren de möjligheter till ett naturligt liv som de borde ha rätt till bör regeringen göra en översyn av reglerna för hur djur skall hållas i djurparker och liknande anläggningar (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet hänvisa till sitt ställningstagande tidigare i detta betänkande till förslaget om ändring i 4 § djurskyddslagen (1988:534), dvs. att alla djur skall hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt. I djurskyddslagen stadgas också att djur skall behandlas och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom, ges tillräckligt med foder och vatten och tillräcklig tillsyn. Djur får inte överansträngas, agas, drivas med redskap som lätt kan såra eller på annat sätt skada djuret. Djur får inte heller tränas för föreställning eller annan förevisning som anordnas för allmänheten på ett sådant sätt att de utsätts för lidande. I syfte att stärka djurskyddet för cirkusdjuren infördes i maj 2001 en ny bestämmelse i djurskyddsförordningen (1988:539). I 36 a § i förordningen anges bl.a. att en cirkus som offentligt förevisar djur en gång varje år skall inspekteras av länsstyrelsen, och inspektionen skall genomföras före cirkusens första föreställning för året i landet. Jordbruksverket har i juni 2001 utfärdat föreskrifter om djurhållning vid cirkusar. Föreskrifterna trädde i kraft den 1 november 2001 och innehåller bl.a. bestämmelser om inspektion, om journalföring och om att veterinär, som kan stå till tjänst med veterinärmedicinsk rådgivning, skall vara knuten till cirkusen. Jordbruksverket har i september 2001 i en skrivelse till regeringen föreslagit att elefanter, sjölejon, vilda oxdjur och valar skall inkluderas bland de djurslag som enligt 35 § djurskyddsförordningen (1988:539) inte är tillåtna att visa på cirkus. Jordbruksverkets förslag remissbehandlas för närvarande. Med det anförda avstyrker utskottet motion MJ418 (mp) yrkande 18 delvis i den mån motionsyrkandet inte kan anses tillgodosett.

När det gäller djurparksdjur anges i 37 § djurskyddsförordningen att en anläggning för offentlig förevisning av djur inte får tas i bruk innan den godkänns av Jordbruksverket. I verkets föreskrifter om djurhållning i djurparker m.m. finns detaljerade bestämmelser om hur olika djurslag skall hållas, t.ex. om utrymmenas storlek. De förändringar i djurskyddslagen som utskottet tillstyrkt tidigare i detta betänkande och som bl.a. avser alla djurs rätt att hållas och skötas i en god djurmiljö och ge dem möjlighet att bete sig naturligt och om förprovning av hägn syftar enligt utskottets mening till att ytterligare stärka skyddet för de djur som hålls i landets djurparker. Med det anförda avstyrker utskottet motion MJ486 (v) yrkandena 1 och 2 i den mån motionsyrkandena inte kan anses tillgodosedda.

Med anledning av motion MJ406 (v) vill utskottet erinra om att i 17 § djurskyddslagen anges bl.a. att djur inte får tränas eller användas vid film-, videogram- eller televisioninspelning på sådant sätt att de utsätts för lidande. Att djuren i övrigt skall behandlas väl och ha tillräckliga förvaringsutrymmen m.m. följer av de allmänna bestämmelserna i lagen. Enligt 35 § djurskydds-förordningen får djur inte föras omkring och förevisas offentligt i menagerier. I bestämmelsen listas även sådana djurslag som inte får visas offentligt vare sig vid föreställning eller i något annat sammanhang. När det gäller slakt av djur finns bestämmelser i Jordbruksverkets författning om hanteringen av vissa djurarter vid slakt och annan avlivning. Med det anförda och med hänvisning till vad utskottet i tillämpliga delar anført ovan avstyrker utskottet motionen.

Märkning och registrering av hundar m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker fem motionsyrkanden (s, m, kd) om ändrad lagstiftning mot kamphundar med hänvisning till det arbete som pågår på området. Utskottet avstyrker även ett motionsyrkande (s) om gemensam europeisk lag om kamphundar.

Motionerna

I motion MJ261 (kd) begärs att regeringen lägger fram förslag om lagstiftning mot kamphundar. Enligt motion MJ298 (kd) bör regeringen lägga fram förslag till lagstiftning om s.k. kamphundar enligt modell efter Dangerous Dogs Act, vilken innebär förbud mot innehav av vissa raser och mot uppfödning, försäljning, byte och gåva av sådana hundar. Undantag görs endast om hunden är kastrerad, försäkrad och försedd med implanterad sändare. Vidare innehåller lagen förbud mot hund på allmän plats om den inte är försedd med hundkorg och hållen på allmän plats av person över 16 år samt villkorslös rätt för domstol att besluta om avlivande av sådan hund. I motion MJ360 (s) anføres att regeringen dels bör överföra bestämmelsen i 19 a § djurskydds-förordningen (1988:539) till lagen (1943:459) om tillsyn över hundar och katter, dels bör ändra 19 a § djurskydds-förordningen på så sätt att endast ett eller två av kriterierna skall räcka för att meddela förbud. – I 19 a § djurskydds-förordningen (1988:539) stadgas att det är förbjudet att inneha eller genom avel frambringa hundar som har extremt stor kamplust, blir lätt retade och biter, bara med svårighet kan förmås att avbryta ett angrepp och har benägenhet att rikta sitt kampintresse mot människor eller andra hundar (kansliets anm.).

Enligt motion MJ312 (m) bör vissa hundraser alltid bära munkorg på allmän plats.

Behovet av forskning om problemen med kamphundar och av en gemensam europeisk lag om kamphundar betonas i motion MJ481 (s) yrkandena 1 och 2.

Utskottets ställningstagande

Bestämmelser som reglerar hundhållning i Sverige finns i lagen (1943:459) om tillsyn över hundar och katter, djurskyddslagen (1988:534), djurskyddsförordningen (1988:539), lagen (2000:537) om märkning och registrering av hundar och förordningen (2002:7) om märkning och registrering av hundar samt i Statens jordbruksverks föreskrifter.

De flesta hundägare följer de bestämmelser som finns och ser till att deras hundar mår bra och fungerar väl i samhället. Det förekommer dock att bristande ägaransvar på olika sätt medför problem i samhället. Sådana problem kan utgöras av störningar i form av att hundar tillåts förorena eller skälla oupphörligt i bostadsområden. Problemen kan också innebära att hundar går till angrepp mot människor, andra hundar eller andra djur. Med uppgift att kartlägga och utreda de problem som finns med hundar i samhället har regeringen därför tillkallat en särskild utredare (dir. 2002:18). Utredaren skall föreslå åtgärder för att avhjälpa de problem som uppstår vid bristande ägaransvar och särskilt på grund av farliga hundar, dvs. hundar som angriper och skadar människor och djur. Utredaren skall vidare utvärdera dagens testmetoder för identifiering av farliga hundar, kartlägga vilka egenskaper som karakteriserar dessa hundar samt utreda de bakomliggande orsakerna till förekommande problem. Utredaren skall kartlägga i vilken omfattning och på vilket sätt ägare till farliga hundar bidrar till problemen. I uppdraget ingår även en särskild översyn av den svenska lagstiftningen som gäller hundar och hundhållning, särskilt med syfte att se till att hundägare tar sitt ansvar. Utredaren skall kartlägga hur det befintliga regelverket tillämpas och föreslå eventuella författningsändringar. I de åtgärdsförslag som presenteras skall långsiktighet och tillämplighet beaktas. I utredningsarbetet och förslagen till åtgärder skall utredaren särskilt väga in djurskydd och allmänhetens säkerhet. Uppdraget skall redovisas senast den 1 januari 2003. De frågor som tas upp i motionerna MJ261 (kd), MJ298 (kd), MJ312 (m) MJ360 (s) och MJ481 (s) yrkande 1 kommer enligt utskottets mening att få sin belysning inom ramen för regeringens uppdrag. Mot den bakgrunden bör motionerna inte föranleda någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida.

Enligt vad utskottet inhämtat har en gemensam lag inom EU diskuterats i ministerrådet men ansågs svår att genomföra eftersom legal grund för en sådan lagstiftning saknas. Enligt kommissionen ankommer det på medlemsstaterna att tillskapa lämplig nationell lagstiftning på nationell nivå. Därmed avstyrker utskottet motion MJ481 (s) yrkande 2.

Vissa övriga djurskyddsfrågor**Utskottets förslag i korthet**

Utskottet avstyrker fyra motionsyrkanden (m, v, fp, mp) om bl.a. årlig djuretikrevision och förbättrad djurskyddstillsyn med hänvisning till det arbete som pågår på områdena.

Motionerna

Enligt motion MJ402 (v) bör en årlig djuretikrevision införas där förhållandena inom livsmedelsindustrin och försöksdjursverksamheten dokumenteras genom årliga revisioner.

I motion MJ418 (mp) begärs att regeringen verkar för en FN-konferens och FN-deklaration om djurens rättigheter (yrkande 1).

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet erinra om att regeringen i budgetpropositionen för år 2001 under politikområdet Djurpolitik (utg.omr. 23 s. 23 f.) utförligt har redogjort för målen för djurpolitiken. Målet är ett gott djurskydd och ett gott djurhälsotillstånd bland djur i människans tjänst och att viltstammarna förvaltas på ett sådant sätt att oacceptabla skador på människor och egendom inte uppstår. Vid sin behandling av propositionen i denna del tillstyrkte utskottet enhälligt regeringens förslag (bet. 2000/01:MJU2). Därefter har riksdagen varje år och i samband med behandlingen av budgetpropositionen att ta ställning till regeringens resultatbedömning beträffande de olika målen. När det gäller förhållandena inom livsmedelsindustrin och försöksdjursverksamheten har kommunerna skyldighet att fortlöpande inspektera sådana anläggningar, och länsstyrelsen skall i rapport till regeringens redogöra för förhållandena på djurhälso- och djurskyddsområdena. Inom EU gäller kommissionens beslut om krav för inspektioner av anläggningar där djur hålls för animalieproduktion (EGT L19, 25.1.2000, s. 51) . Enligt beslutet skall medlemsstaterna vartannat år till kommissionen lägga fram en rapport med resultaten av de inspektioner som utförts beträffande skyddet av djur, dvs. kalvar, svin och värphöns, inom animalieproduktionen. Allmänt kan framhållas att Sverige inom ramen för ordförandeskapet i EU våren 2001 lyfte fram frågorna om vad som är god djurhållning, vilket egenvärde djur har och vilket moraliskt ansvar människan har att behandla djur väl. Regeringen initierade bl.a. en debatt om djuretik i ministerrådet och har hållit informella rundabordsdiskussioner med företrädare för djurskyddsorganisationer. Utskottet har givetvis ingen annan uppfattning än motionärerna i motion MJ402 (v) om vikten av en snabb utveckling mot ett djuretiskt hållbart samhälle. Utskottet är emellertid inte berett att förorda det krav på årliga djuretikrevisioner som förs fram i motionen. Motionen avstyrks således.

Såttillvida delar utskottet synpunkterna i motion MJ418 (mp) att djur har ett egenvärde, att moraliska hänsyn skall tas även till djur och att den storskaliga köttproduktionen i många länder är otillfredsställande. Utskottet är däremot inte berett att tillmötesgå motionen i den del den förordar en FN-konferens och en FN-deklaration om djurens rättigheter. Motionens yrkande 1 avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Djurskyddslagens tillämpningsområde m.m. (punkt 2)

av Caroline Hagström (kd) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 1. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02: MJ35 yrkande 2 och avslår motionerna 2001/02: MJ34 yrkandena 1–3 och 8 samt 2001/02: MJ418 yrkandena 4 och 18 delvis.

Ställningstagande

Vi har inte några principiella invändningar mot regeringens förslag om ändring i 3 § djurskyddslagen (1988:534). I fråga om djurslaget häst anser vi emellertid att det bör finnas möjlighet till undantag i fråga om rätten till naturligt beteende. I vissa fall kan det nämligen vara omöjligt att under stonas brunstperioder släppa ut köns mogna hingstar i hagar. I sådana situationer försöker hingsten ofta forcera både elstängsel och staket, vilket kan få till följd att djuret skadas allvarligt. Lagstiftningen bör därför kompletteras med en möjlighet till undantag i situationer där djurens naturliga beteende kan vara till skada för dem. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag härom. Detta bör ges regeringen till känna.

2. Förbud mot viss djurhållning (punkt 3)

av Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m) och Lars Lindblad (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534) såvitt avser 4 § första stycket. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:93 punkt 1 i denna del och motion 2001/02: MJ36 yrkande 3 samt avslår propositionen såvitt avser 4 § andra stycket och motion 2001/02: MJ35 yrkande 1.

Ställningstagande

I propositionen föreslår regeringen bl.a. att 4 § andra stycket djurskyddslagen (1988:534) ändras så att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket skall få meddela föreskrifter om villkor för eller förbud mot viss djurhållning. Som anförs i motion MJ36 (m) bör varken regeringen eller Jordbruksverket ha rätt att besluta om förbud mot viss djurhållning eller näringsverksamhet. I det fall regeringen har för avsikt att förbjuda sådana verksamheter bör regeringen i stället lägga fram ett lagförslag för riksdagen, som är den lagstiftande makten. Enligt vår mening kan den nu föreslagna lagändringen också innebära risk för att den enskildes rättsäkerhet urholkas. Förslaget i denna del bör således avslås.

3. Förbud mot viss djurhållning (punkt 3)

av Caroline Hagström (kd), Eskil Erlandsson (c) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534) såvitt avser 4 § första stycket. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:93 punkt 1 i denna del och motion 2001/02: MJ35 yrkande 1 samt avslår propositionen såvitt avser 4 § andra stycket och motion 2001/02: MJ36 yrkande 3.

Ställningstagande

I förslaget till ändring av 4 § djurskyddslagen (1988:534) föreslås att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket skall få meddela föreskrifter om villkor för eller förbud mot viss djurhållning. I likhet med remissinstansen Länsstyrelsen i Skåne län anser vi att denna lagändring kan medföra risk för den enskildes rättsäkerhet. Förbud mot viss djurhållning bör meddelas i lag antagen av Sveriges riksdag. Som anförs i motion MJ35 (kd) kan i annat fall tillfälliga opinionsvindar leda till godtycke och sådana beslut om förbud som kan komma att strida mot grundlagen och den enskildes rättigheter. Om den föreslagna lagändringen antas av riksdagen ges regeringen oanade möjligheter att förbjuda vilken djurhållning som helst och undvika en demokratisk process med öppen debatt i frågan. Detta är enligt vår mening ett skrämmande perspektiv. Det är i Sveriges riksdag som lagarna skall stiftas, och ett beslut att frånta riksdagen en form av lagstiftning som kan drabba såväl enskilda personer som hela näringar är att underkänna riksdagens ställning. Om regeringen anser det nödvändigt med förbud mot viss djurhållning bör den framlägga förslag härom till riksdagen. Regeringens förslag i denna del bör därför avslås.

4. Djurskyddsarbetet i EU (punkt 9)

av Eskil Erlandsson (c) och Harald Nordlund (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 4. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ338 yrkande 16 och avslår motion 2001/02:MJ314 yrkande 3.

Ställningstagande

De svenska bestämmelserna på djurskyddsområdet är mer långtgående än i övriga EU-länder, vilket innebär högre kostnader för det svenska jordbruket, bl.a. för större utrymmen i djurstallar. Enligt vår mening är emellertid dessa kostnader motiverade ur djurskyddssynpunkt. Eftersom god djuromsorg inte endast är en fråga för Sverige är det av vikt, dels utifrån ett etiskt perspektiv, dels från konkurrenssynpunkt, att regeringen arbetar för ett gott djurskydd även i andra länder. Som anförs i motion MJ338 (c) bör regeringens ambition vara att EU:s djurskyddsbestämmelser ändras efter svensk förebild. Detta bör ges regeringen till känna.

5. Egenkontroll vid djurhållning m.m. (punkt 14)

av Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m), Eskil Erlandsson (c) och Lars Lindblad (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 5. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ37 yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

Enligt vår mening bör egenkontroll genomföras innan en verksamhet med djurhållning påbörjas. Ett grundläggande och rimligt krav bör vara att brukaren främst måste kunna påvisa för sig själv att han eller hon har erforderlig kompetens för verksamheten i fråga. Det finns i dag brister både när det gäller förprovning av stallar och provning av anläggningar enligt miljöbalken. En anläggning kan t.ex. etableras och tas i drift utan att tillsynsmyndigheten kan agera. Mot denna bakgrund bör tillsynsmyndigheten få bättre möjligheter att ingripa på ett tidigt stadium. Vid bedömningen av ett eventuell tillstånd bör bl.a. måttföreskrifter ses som en lägsta möjliga nivå och inte som en standard som bör eftersträvas. Djurägarens ansvar bör anges tydligare bl.a. genom att krav på egenkontroll införs i djurskyddslagen på liknande sätt som gäller enligt miljöbalken. Vid brister i djurhållning eller egenkontroll bör enligt vår mening EU:s miljöstödd dras in till dess bristerna har åtgärdats.

Vad utskottet anfört med anledning av motion MJ37 (c) yrkandena 3 och 4 bör ges regeringen till känna.

6. Kompetenskrav vid omhändertagande av djur (punkt 17)

av Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m) och Lars Lindblad (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 17 borde ha följande lydelse:
Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 6. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ36 yrkande 5.

Ställningstagande

Det är enligt vår mening av yttersta vikt att omhändertagande av djur sker med stort ansvar och av kompetent personal. Vi anser det t.ex. inte acceptabelt att högdräktiga djur eller andra djur i god kondition slaktas innan möjligheterna till bättre lösningar för omhändertagandet har undersökts noggrant. Vad utskottet anfört med anledning av motion MJ36 (m) yrkande 5 bör ges regeringen till känna.

7. God man för djurägare (punkt 18)

av Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m), Caroline Hagström (kd), Eskil Erlandsson (c), Lars Lindblad (m) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 18 borde ha följande lydelse:
Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 7. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:MJ36 yrkande 2 och 2001/02:MJ241.

Ställningstagande

Många fall av konstaterad undermålig skötsel eller ren vanskötsel av djur kan härledas till sjukdom eller sociala problem hos ägaren eller djurhållaren. Det är ofta fråga om människor som tidigare varit dugliga och framgångsrika men som har drabbats av personliga motgångar, sjukdom eller andra problem. För att förbättra möjligheterna att i sådana situationer finna lösningar som hindrar att situationen förvärras ytterligare bör en s.k. god man kunna utses med uppgift att bistå djurhållaren. Det kan vara fråga om socialt stöd men också om hjälp i kontakterna med berörda myndigheter. Som anförs i motionerna MJ36 (m) och MJ241 (m) måste samhällets ambition vara att förebygga dålig djurskötsel, vanvård och liknande situationer som drabbar såväl människor som djur. Det är enligt vår mening en brist i djurskyddets utformning och inriktning att frågorna kring den sociala situationen som ofta ligger bakom

misslyckanden i djurhållningen har uppmärksamrats i så liten utsträckning. Vi anser det mycket angeläget att dessa frågor tas på stort allvar när det gäller det fortsatta arbetet med utformningen av djurskyddet och tillämpningen av detsamma. Detta bör ges regeringen till känna.

8. Påföljd vid vägran av inspektion m.m. (punkt 19)

av Caroline Hagström (kd) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 8. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ35 yrkande 6 och avslår motion 2001/02:MJ34 yrkandena 4 och 11.

Ställningstagande

Som anförs i motion MJ35 (kd) är det inte förenat med någon sanktion för en djurhållare att hindra eller motsätta sig inspektion av tillsynsmyndighet. En djurhållare kan således utan risk för straff motsätta sig inspektion för att med denna åtgärd t.ex. vinna tid och undanröja bevis. Enligt vår mening brister lagstiftningen i detta hänseende. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om sanktionsregler i enlighet med motionen. Detta bör ges regeringen till känna.

9. Djurskyddstillsynens organisation (punkt 24, motiveringen)

av Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m), Eskil Erlandsson (c) och Lars Lindblad (m).

Ställningstagande

Vi anser att utskottets ställningstagande borde ha följande lydelse:

Vid sin senaste behandling av motioner om djurskyddstillsynens organisation i januari 2001 (bet. 2000/01:MJU8) hänvisade utskottet till den behandling av betänkandet Utredningen om hur djurskyddet skall vara organiserat (SOU 2000:108) som då pågick i Regeringskansliet och till en aviserad proposition i frågan. I den nu aktuella propositionen anför regeringen emellertid att frågan om hur tillsynsorganisationen över andra djur än försöksdjur skall vara utformad behöver övervägas ytterligare. Enligt vad utskottet erfarit samlades i mars 2002 representanter för Jordbruksdepartementet, Miljödepartementet, Jordbruksverket, Livsmedelsverket, länsstyrelserna, Svenska Kommunförbundet och kommunerna till ett möte om livsmedels- och djurskyddstillsynen. Mötet avslutades med ett antal slutsatser om den allmänna inriktningen av livsmedels- och djurskyddstillsynen och om vilka det förelåg enighet. Enligt dessa slutsatser ligger huvudmannaskapet för tillsynen kvar på kommunerna. Ansvaret för tillsynen fördelas på Jordbruksverket, till dess en djurskyddsmyndighet har inrättats, Livsmedelsverket, länsstyrelser och kommuner.

Utgångspunkten för samtalen var att regelverket utformas så att det bättre överensstämmer med de regler som gäller för miljötillsynen, att tillsynen i allt väsentligt finansieras genom avgifter och att kommunernas inflytande när det gäller avgifternas storlek förstärks. Respektive verk får föreskriftsrätt och föreskrifterna skall bl.a. innehålla miniminivåer för tillsynen och krav på viss kompetens hos inspektörerna. Verken skall även ge ut råd för tillsynen och ha en aktiv dialog med kommuner och länsstyrelser. Vidare föreslogs vid mötet att samrådsgrupper inrättas mellan länsstyrelser och kommuner och att länsstyrelsen får möjlighet att överta eller återta tillsynsansvaret i det fall en kommun missköter sina uppgifter. Kommunerna får rätt att samverka och gemensamt nyttja personal enligt samma principer som i dag gäller för miljötillsynen. Därutöver diskuterades införande av ett sanktionssystem. Som anförs i motion MJ37 (c) är den lokala djurskyddstillsynen av största vikt för möjligheten att på ett tidigt stadium ingripa vid misstanke att djur far illa, och den lokala kännedomen om verksamhetsutövarna i närområdet är av stor betydelse när det gäller djurskyddet. Utskottets principiella inställning är därför att den lokala djurskyddstillsynen inte bör förstatligas. De resurser som redan har tilldelats en aviserad djurskyddsmyndighet bör i stället överföras till den kommunala tillsynen. Utöver detta uttalande anser utskottet emellertid att riksdagen inte bör föregripa det vidare resultatet av regeringens arbete på området och föreslår mot bakgrund av det anförda att motionerna 2000/01:Fi37 (fp) yrkande 11, MJ35 (kd) yrkande 7, MJ36 (m) yrkande 1, MJ37 (c) yrkandena 1 och 2, MJ218 (c) yrkande 1, MJ338 (c) yrkande 20, MJ352 (mp) yrkande 1, MJ461 (mp), MJ519 (kd) yrkande 5 och MJ526 (fp) yrkande 6 lämnas utan vidare åtgärd.

10. Djurskyddstillsynens organisation (punkt 24)

av Harald Nordlund (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 10. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2000/01:Fi37 yrkande 11 och 2001/02:MJ526 yrkande 6 samt avslår motionerna 2001/02:MJ35 yrkande 7, 2001/02:MJ36 yrkande 1, 2001/02:MJ37 yrkandena 1 och 2, 2001/02:MJ218 yrkande 1, 2001/02:MJ338 yrkande 20, 2001/02:MJ352 yrkande 1, 2001/02:MJ461 och 2001/02:MJ519 yrkande 5.

Ställningstagande

Frågan om djurskydd och livsmedelssäkerhet har fått ökad aktualitet. Kommunerna har i dag det fulla ansvaret för djurskyddstillsynen men det kan ifrågasättas om detta är en effektiv och kvalitetsmässigt godtagbar fördelning av ansvarsuppgifterna mellan stat och kommun. Om de internationella problemen med epizootier, långväga internationella transporter av djur och oac-

ceptabel behandling av djur fortsätter, bör djurskyddet stärkas. Genom inrättande av en stark och enhetlig statlig myndighet på djurskyddsområdet skulle djurskyddet tillföras en betydelsefull resurs.

Även frågor om livsmedelssäkerhet kommer att alltmer sättas i fokus. Detta beror på att livsmedel produceras dels inom en alltmer globaliserad marknad, dels på sätt som är svåra eller omöjliga för konsumenten att behärska. Konsumenterna blir också mer noggranna i sina val av livsmedel. Som anförs i motion 2000/01:Fi37 (fp) bör den kommunala övervakningen av livsmedelshandlingen kontinuerligt anpassas så att den motsvarar de krav som medvetna konsumenter kan ställa. En kartläggning bör göras av kommunernas möjligheter att med nuvarande ordning motsvara dessa krav.

Det finns för närvarande varken obligatorisk utbildning eller krav på utbildning för kommunernas djurskyddsinspektörer, och sannolikt går djurplågare som hade kunnat fällas med bättre och mer omsorgsfull hantering av bevismaterial fria. Eftersom både anmälningar och fällande domar minskar i antal tyder detta på att denna typ av brottslighet inte uppmärksammas och att anmälningar uppfattas som meningslösa. Som anförs i motion MJ526 (fp) är det av vikt att lagens anda och mening inte försvagas på grund av brister i kunskaperna om rättsväsendets praxis och krav. Vad ovan anförts bör ges regeringen till känna.

11. Lokalisering av djurskyddsmyndigheten (punkt 25)

av Harald Nordlund (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 11. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ242 och avslår motionerna 2001/02:MJ297, 2001/02:MJ409 och 2001/02:N11.

Ställningstagande

Det är enligt min mening angeläget att den nya djurskyddsmyndigheten får en ändamålsenlig lokalisering med förankring i en miljö som kan ge synergieffekter och kontaktytor till närliggande områden och därmed stärka myndighetens effektivitet. En sådan lokalisering kan också ge rent ekonomiska vinster genom att det i närområdet finns kompetens, kunskap och forskning lättillgänglig i det dagliga arbetet. Som anförs i motion MJ242 (fp) bör lokal- och regionalpolitiska mål inte tillåtas ta överhanden vid lokalisering av den nya djurskyddsmyndigheten.

Det mest fruktbara samarbetet kan åstadkommas genom en lokalisering med anknytning till Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) och den juridiska fakulteten vid Uppsala universitet. Åtal och fällande dom i djurplågerimål är i dag sällsynta, och den juridiska kompetensen inom djurskyddsområdet behöver utvecklas. Sveriges lantbruksuniversitet och SVA kan med

sin unika forskning och kompetens ge myndigheten resurser som inte finns på någon annan ort. Dessa förhållanden tillsammans med närheten till Arlanda, goda kommunikationer i övrigt och en central placering i riket talar enligt min mening för Uppsala som den från alla aspekter mest lämpliga lokaliseringsorten. Detta bör ges regeringen till känna.

12. Transporter av slaktdjur (punkt 28)

av Eskil Erlandsson (c) och Harald Nordlund (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 12. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:MJ218 yrkande 3 och 2001/02:MJ526 yrkandena 4 och 5 samt avslår motionerna 2001/02:

MJ352 yrkande 2, 2001/02:MJ369, 2001/02:MJ376 yrkande 1, 2001/02: MJ418 yrkandena 2 och 9, 2001/02:MJ474 yrkande 4 och 2001/02:MJ479.

Ställningstagande

I arbetet med att åstadkomma ett bättre djurskydd är det av vikt att åtgärder företas för att eliminera de långa djurtransporterna till alltmer centraliserade slakterier. Som anförs i motion MJ218 (c) är ett sätt att minska behovet av dessa långa transporter att underlätta för mobila slakterier och/eller s.k. gårds-slakterier. Regelverket för dessa slakterier bör ses över så att verksamheten underlättas samtidigt som kraven på djurskydd i samband med slakt vid dessa givetvis inte skall vara lägre än vid större slakterier. Vi ansluter oss även till synpunkterna i motion MJ526 (fp) att Sveriges två mest viktiga frågor att arbeta för i EU är minimering av tiden för transporter av slaktdjur och för att slakten skall ske nära djurens uppfödningplatser. Detta bör ges regeringen till känna.

13. Djurtransporter inom EU (punkt 29)

av Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m), Caroline Hagström (kd), Eskil Erlandsson (c), Harald Nordlund (fp), Lars Lindblad (m) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 13. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:MJ314 yrkande 2, 2001/02:MJ338 yrkandena 17 och 18 och 2001/02:MJ526 yrkande 3 samt avslår motionerna 2001/02:MJ515 yrkande 2 och 2001/02:MJ527 yrkande 2.

Ställningstagande

Nära förknippade med god djuromsorg är transporterna av levande djur. Människor upprörs, helt berättigat, när djur behandlas illa i form av långa, plågsamma och grymma djurtransporter. Det är enligt vår mening djupt beklagligt att EU:s transportdirektiv inte följs, särskilt med tanke på att reglerna inte på något sätt är för långtgående, snarare tvärtom. Som anförs i motion MJ338 (c) är det av stor vikt att Sverige är pådrivande när det gäller sådana skärpningar av direktivet att djur inte lider skada vid transporter. Det kan gälla allt från transporttider till övriga regler för transporterna. I motion MJ526 (fp) anförs att EG:s regler och direktiv för djurhållning snarast bör implementeras och efterlevnaden kontrolleras såväl i Sverige som i övriga medlemsländer. Vi ansluter oss härtill och till kravet i motion MJ314 (kd) att regeringen, i syfte att uppnå bättre kontroll av transporterna, bör verka för ett samarbetsprojekt som följer transporterna mellan länderna för att dokumentera att hanteringen av djuren sker på ett etiskt tillfredsställande sätt. Utgångspunkten måste vara att transportera kött, inte levande djur. Eftersom EU:s stödsystem starkt bidrar till många och långa djurtransporter måste stöden och subventionerna till transporter av slaktdjur upphöra. Detta bör ges regeringen till känna.

14. Djurtransporter inom EU (punkt 29)

av Jonas Ringqvist (v), Kjell-Erik Karlsson (v) och Mikael Johansson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 14. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:MJ515 yrkande 2 och 2001/02:MJ527 yrkande 2 samt avslår motionerna 2001/02:MJ314 yrkande 2, 2001/02:MJ338 yrkandena 17 och 18 samt 2001/02:MJ526 yrkande 3.

Ställningstagande

När det gäller djurtransporter inom EU måste enligt vår mening ett helhetsgrepp tas av såväl ekonomiska som etiska skäl. Det är inte tillräckligt att införa ytterligare regler och restriktioner för transporterna. Skulle djurtransporterna tvingas ta ansvar för sina samhällsekonomiska kostnader, kommer det inte att vara ekonomiskt lönsamt att transportera djur alltför långa sträckor. Ur ett hälsoperspektiv är det heller inte att rekommendera att levande djur transporteras. Smittskyddskontrollen kompliceras och försvåras och många exempel finns på spridning av fruktade sjukdomar över stora geografiska områden på grund av de många transporterna. Det tyngsta skälet till att levande djur inte bör transporteras om det inte är nödvändigt är emellertid djuromsorgen. Det är inte etiskt försvarbart att låta ekonomiska intressen

överordnas djurens lidande, och det är inte acceptabelt att levande djur behandlas som övriga produkter från jordbruket. Som anförs i motion MJ527 (v) bör levande djur av den anledningen undantas EU:s frihandelsprincip. Vi ansluter oss även till kravet i motion MJ515 (mp) att subventionerna för export av levande djur bör avskaffas. Detta bör ges regeringen till känna.

15. Burhållning av höns (punkt 33)

av Jonas Ringqvist (v), Kjell-Erik Karlsson (v) och Mikael Johansson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 33 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 15. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:MJ405 och 2001/02:MJ514 samt avslår motion 2001/02:MJ412.

Ställningstagande

Trots att den modifierade hönsburen är behäftad med stora brister från djurskyddssynpunkt har i dag kontrakt skrivits för en halv miljon hönsplatser i sådana burar. Utomlands växer kritiken mot denna burtyp, och det är alltså en fråga om djurskyddssynpunkt mycket bristfällig konstruktion som nu saluförs på den svenska marknaden och som ett antal producenter redan har installerat. Jordbruksverkets generösa dispenser från kraven på hönsburar missgynnar dessutom de äggproducenter som redan har ställt om till golvhönshållning och som kanske också givit hönorna möjlighet till utevistelse. Deras förutsättningar för att ta sig in på marknaden med ett djurvänligt alternativ har inte underlättats av förekomsten av burägg som producerats till lägsta möjliga kostnad och som saluförs med otydlig märkning av äggen. Som anförs i motionerna MJ405 (v) och MJ514 (mp) bör de modifierade hönsburarna förbjudas, de dispenser som löpt ut år 2002 inte förlängas och de dispenser som beviljats fram till år 2004 upphävas. Detta bör ges regeringen till känna.

16. Ektoparasiter hos fjäderfän (punkt 37)

av Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m) och Lars Lindblad (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 37 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 16. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ249.

Ställningstagande

Genom MRL-förordningen upphörde möjligheterna att bekämpa kvalster med Neguvon eller annat liknande medel år 1999, och Statens veterinäranstalt har

fått en ansökan om licens för alternativt läkemedel avslagen. Den situation som därmed har uppkommit är synnerligen allvarlig från djurskydds- och arbetsmiljösynpunkt. Trots uppgifter från Jordbruksverket att studier och försök pågår för att ersätta Neguvon med annat läkemedel har det inte hänt någonting som fört frågan framåt. Som anförs i motion MJ249 (m) bör regeringen skyndsamt utreda frågan om hur det stoppade bekämpningsmedlet Neguvon skall ersättas med EU-godkända medel för adekvat bekämpning. Medel bör också avsättas över forskningsbudget för forskning på detta viktiga område. Detta bör ges regeringen till känna.

17. Tvångsmatning av djur (punkt 40)

av Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m) och Lars Lindblad (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 40 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 17. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ264.

Ställningstagande

Som anförs i motion MJ264 (m) visar siffror att produktionen av gåslever ökar i världen. I vissa länder är sådan produktion ofta förknippad med tvångsmatning, ett förfarande som innebär stort lidande för djuren. Enligt vår mening bör regeringen i internationella forum verka för att tvångsmatning i samband med produktion av gåslever skall upphöra. Detta bör ges regeringen till känna.

18. Uppfödning av pälsdjur (punkt 41)

av Jonas Ringqvist (v), Kjell-Erik Karlsson (v) och Mikael Johansson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 41 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 18. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:MJ275, 2001/02:MJ418 yrkande 17 och 2001/02:MJ448 samt avslår motionerna 2001/02:MJ246, 2001/02:MJ250, 2001/02:MJ265, 2001/02:MJ403 och 2001/02:MJ485.

Ställningstagande

Varje år dödas ca 1,2 miljoner minkar och ett okänt antal chinchillor i svenska pälsfarmar för sina pälsars skull. På grund av de trånga burarna kan dessa djur inte få utlopp för sina naturliga beteenden utan drabbas av beteendestörningar. Päls är en vara som människan inte behöver; den är endast ett lyxplagg

som orsakar djuren onödigt lidande. Som anförs i motionerna MJ275 (mp), MJ418 (mp) och MJ448 (v) bör mot denna bakgrund pälsfarmning förbjudas. Detta bör ges regeringen till känna.

19. Märkning och registrering av hundar m.m. (punkt 44)

av Caroline Hagström (kd) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 44 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 19. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ298 och avslår motionerna 2001/02:MJ261, 2001/02:MJ312, 2001/02:MJ360 och 2001/02: MJ481.

Ställningstagande

Antalet hundar som räknas till gruppen kamphundar uppskattas i dag i vårt land till ca 2 000 men ett visst mörkertal förekommer. Det är visserligen en ganska liten del av landets samtliga hundar som används för kriminella verksamheter eller som är kända för att oprovocerat attackera barn eller vuxna. Det är emellertid ett ökande problem som naturligtvis måste tas på stort allvar och som måste lösas. Som anförs i motion MJ298 (kd) bör den modell prövas som tillämpas i Storbritannien, nämligen den s.k. Dangerous Dogs Act. Enligt denna lagstiftning är det förbjudet att utan särskilt tillstånd äga vissa utpekade hundraser. Det är vidare förbjudet att uppföda, sälja, byta eller ge bort sådana hundar. Tillstånd för innehav kan undantagsvis utfärdas när hunden är kastretrad, försäkrad och fått en sändare implanterad. Dessa hundar får inte uppehålla sig på allmän plats om de inte är försedda med munkorg och säkert hållna i band av en person som är minst 16 år gammal. Domstol har en villkorslös rätt att besluta om avlivande av sådan hund. I en utvärdering år 1997 kunde konstateras att lagen hade uppnått sina syften. Med stöd av bestämmelserna i Dangerous Dogs Act har uppfödning och innehav av hundar för kriminella eller s.k. antisociala ändamål, dvs. särskilt pitbullterrier, till en stor del eliminerats. Mot denna bakgrund bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag till lagstiftning i enlighet med motionen. Detta bör ges regeringen till känna.

Särskilda yttranden

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttranden. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Ändring i epizootilagen

av Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m), Caroline Hagström (kd), Eskil Erlandsson (c), Lars Lindblad (m) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

Vi finner det positivt att regeringen nu klargör att full ersättning för produktionsbortfall skall lämnas redan vid misstanke om utbrott av vissa särskilt allvarliga epizootiska sjukdomar. Det är emellertid missvisande att tala om full ersättning eftersom ersättning de facto endast utgår med 50 %. Vi vill erinra om att vi tidigare har avvisat den sänkning av ersättningen som regeringen har föreslagit och som därefter antagits av en riksdagsmajoritet. Enligt vår mening innebär sänkningen av ersättningen att ett viktigt incitament för djurhållaren att tidigt anmäla misstänkt sjukdom avskaffades. Vi vidhåller att de djurägare som är anslutna till frivilliga kontrollprogram och som arbetar med förebyggande åtgärder skall garanteras full ersättning, dvs. 100 %, för kostnader eller förluster beroende på epizooti- eller zoonoslagen.

2. Djurskyddstillsynens organisation

av Caroline Hagström (kd) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

Det är enligt vår mening en stor brist att regeringen ännu inte lämnat förslag till riksdagen om sin syn på det samlade djurskyddet, en eventuell djurskyddsmyndighet och ansvarsfrågan vad gäller tillsynen av djurskyddet. Denna fråga har dragits i långbänk på ett sätt som har skapat oro och osäkerhet hos myndigheter och djurhållare. Därför anser vi att regeringen skyndsamt bör lämna förslag till riksdagen i dessa frågor.

3. Transporter av slaktdjur

av Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m) och Lars Lindblad (m).

Vi delar givetvis uppfattningen i reservation 12 om vikten av att eliminera de långa djurtransporterna. Av det skälet anser vi det också vara angeläget att ett regelverk skapas som underlättar för gårdsslakterier och mobila slakterier. Vi har dock valt att inte reservera oss på denna punkt eftersom vi vill avvakta resultatet av den utredning som arbetar med att utreda och föreslå åtgärder för att bl.a. förhindra onödiga och långa djurtransporter (dir. 2001:15 och 2001:27) och som skall redovisas senast den 1 oktober 2002.

4. Båspallsmått

av Caroline Hagström (kd) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

Den lagstiftning om krav på vissa bestämda båspallsmått för kor som trädde i kraft den 1 januari 1999 har redan medfört att många lantbrukare med god djuromsorg har lämnat näringen, eftersom reglerna förutsätter stora och dyrbara ombyggnader. Det finns ingen anledning att slå ut arbetstillfällen på detta sätt. Vad utskottet anför om att det i dag finns möjlighet att godta mindre avvikelser från måttbestämmelserna i enskilda fall har visat sig i praktiken inte alltid fungera eftersom lagen ger mycket litet utrymme för inspektörerna att bevilja dispenser. Vi anser att det hade varit bättre med en lagstiftning som slår fast att lantbrukare med dokumenterat god djuromsorg får fortsätta sin verksamhet även om det fattas någon eller några centimeter för att uppnå föreskrivna båspallsmått.

5. Uppfödning av pälsdjur

av Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m), Caroline Hagström (kd), Eskil Erlandsson (c), Lars Lindblad (m) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

I betänkandet redovisas jordbruksministerns avsikt att arbeta för en successiv avveckling av pälsdjursnäringen i Sverige. Enligt uttalanden av ministern måste emellertid dessförinnan fullständig information inhämtas om bl.a. de ekonomiska konsekvenserna för näringen av ett förbud. På regeringens uppdrag har Jordbruksverket den 9 april 2002 redovisat en rapport i vilken det pekas på en rad brister i djurhållningen och framläggs förslag till förbättringar. Tveklöst utgör de nya åtgärder som föreslås i rapporten ett hot mot den svenska pälsdjursnäringen. Det är enligt vår mening synnerligen angeläget att arbeta för en seriös debatt om näringens nuvarande situation och om dess framtidsmöjligheter.

Uppfödningen av pälsdjur har stor betydelse för näringslivet i de bygder där verksamheten bedrivs. Givetvis lägger vi stor vikt vid att produktionen sker på ett från djurskyddssynpunkt etiskt riktigt sätt och på grundval av tillgängliga forskningsrön. Vi har valt att inte reservera oss i denna fråga men vill hänvisa till vad som framhålls i motionerna MJ246 (m, kd) och MJ250 (m) om pälsdjursnäringens betydelse för det framtida landsbygdsföretagandet. Vi kommer också att noga följa frågan och på olika sätt bidra till lösningar som gynnar näringens vidare utveckling.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Regeringen (Jordbruksdepartementet) föreslår i proposition 2001/02:93 att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534),
2. lag om ändring i epizootilagen (1999:657),
3. lag om ändring i lagen (1994:844) om behörighet att utöva veterinäryrket.

Motionerna

Följdmotioner

2001/02: MJ34 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om djurskyddslagens tillämpningsområde.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om djurskyddslagen och försiktighetsprincipen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behov av föreskrifter inom rimlig tid.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om straffsanktion av 4 § djurskyddslagen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om omhändertagandebeslut och avkomma.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om dödande av fjäderfä för annat än humankonsumtion.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillståndspliktig djurhållning.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om djur som levandeföda.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om straffsanktionering av användande av djur i pornografiska sammanhang.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utarrendering av fastighet, byggnader eller anläggningar för annans djurhållning när fastighetsägaren själv tidigare förbjudits att hålla djur i samma utrymme.

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillsynsmyndigheterna och vägran av inspektion.

2001/02: MJ35 av Caroline Hagström m.fl. (kd):

1. Riksdagen beslutar avslå förslaget om lagändring avseende förbud mot viss djurhållning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om undantag från bestämmelsen om hur djur skall hållas och skötas.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om föreskrifter med undantag för givande av injektion.
4. Riksdagen beslutar avseende ändring i 16 § djurskyddslagen i enlighet med vad som anförs i motionen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ersättning vid epizootiska sjukdomar.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa en straffsanktion för djurhållare som motsätter sig inspektion av tillsynsmyndighet.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skyndsamt lägga fram förslag om djurskyddets organisation.

2001/02: MJ36 av Göte Jonsson m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en förbättrad djurskyddstillsyn.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om god man i djurskyddsarbetet.
3. Riksdagen avslår förslaget att vidga Jordbruksverkets bemyndigande till att gälla förbud mot viss djurhållning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fortsatt möjlighet att i djurvårdande syfte ge djur injektioner.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ansvar och kompetens vid omhändertagande av djur.

2001/02: MJ37 av Eskil Erlandsson m.fl. (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillsynen även i fortsättningen skall utgå från den lokala nivån som bygger på en helhetssyn mellan olika tillsynslagar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kommunerna måste ges möjlighet att samverka om djurskyddstillsynen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om krav på egenkontroll.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i fall av bristande djurhållning eller egenkontroll dra in EU:s miljöstöd.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att lantbrukarna måste få fortsatta befogenheter att själva utföra injektioner på djur.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inte jämställa injektioner med operativa ingrepp i 10 § djurskyddslagen.

Motion med anledning av skrivelse 2000/01:102

2000/01:Fi37 av Karin Pilsäter och Staffan Werme (fp):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om djurskydd och livsmedelskontroll.

Motion med anledning av proposition 2001/02:4

2001/02:N11 av Agneta Ringman m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att lokalisera djurskyddsmyndigheten till Borgholm.

Motioner från allmänna motionstiden 2001

2001/02:MJ201 av Rolf Gunnarsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förbud för privatpersoner att importera giftiga ormar.

2001/02:MJ216 av Gudrun Lindvall och Birger Schlaug (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kastrering av smågrisar.

2001/02:MJ218 av Kenneth Johansson (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ansvaret för djurskyddstillsynen i kommunerna.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om regelverket för mobila slakterier och/eller gårdsslakterier.

2001/02: MJ230 av Gudrun Lindvall m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av bestämmelserna för slaktkycklinguppfödning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om dagens "industriella" kycklinguppfödning.

2001/02: MJ231 av Gudrun Lindvall m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om eldressyr på hund.

2001/02: MJ241 av Ingvar Eriksson och Carl G Nilsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillsättande av god man till hjälp vid handläggning av vissa djurskyddsärenden.

2001/02: MJ242 av Harald Nordlund (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lokalisering av djurskyddsmyndigheten.

2001/02: MJ246 av Jeppe Johnsson och Johnny Gylling (m, kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge näringarna inom lantbrukssektorn, inklusive farmarna för pålsdjursuppfödning, stabila näringsvillkor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om pålsdjursuppfödningens betydelse för landsbygden.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att regelsystemen för djurhållning utformas i överensstämmelse med etiska principer och vetenskaplig forskning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om gemensamt europeiskt regelverk.

2001/02: MJ249 av Ingvar Eriksson och Catharina Elmsäter-Svärd (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bekämpning av ektoparasiter hos fjäderfän.

2001/02: MJ250 av Ingvar Eriksson och Göte Jonsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om pålsdjursuppfödning.

2001/02: MJ261 av Mikael Oscarsson (kd):

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om lagstiftning mot kamphundar.

2001/02:MJ263 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om export av levande kalvar och lamm för slakt i annat land.

2001/02:MJ264 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att regeringen i internationella forum arbetar för att tvångsmatning av djur förbjuds i fler länder.

2001/02:MJ265 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att snarast avveckla uppfödningen av pälsdjur.

2001/02:MJ266 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om slakt av djur i Sverige.

2001/02:MJ267 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en översyn av djurskyddslagen.

2001/02:MJ270 av Gudrun Lindvall m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kalvar skall få dia.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kor skall få utlopp för naturliga beteenden vid och efter förlossningen.

2001/02:MJ274 av Gudrun Lindvall m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Europarådskonventionen om chinchilla skall gälla i Sverige.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om de föreskrifter för chinchilla som Jordbruksverket tar fram.

2001/02:MJ275 av Gudrun Lindvall m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om hållande av mink som pälsdjur.

2001/02:MJ278 av Gudrun Lindvall m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förbud mot slakthönsraser med problem och defekter.
2. Riksdagen begär att regeringen inom EU aktualiserar frågan om sundhet hos slakthönsraser.

2001/02:MJ282 av Gudrun Lindvall m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att strutsfarmningen i landet bör avvecklas.

2001/02:MJ297 av Caroline Hagström (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lokalisering av den nya djurskyddsmyndigheten till Lund.

2001/02:MJ298 av Caroline Hagström (kd):

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning om s.k. kamphundar i enlighet med motionen.

2001/02:MJ301 av Jonas Ringqvist m.fl. (v):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att föreskrifterna för slakterier bör ses över för att garantera att de även tar hänsyn till djurens upplevelser och beteende.

2001/02:MJ305 av Magnus Jacobsson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av en svensk djurskyddslagstiftning som inte diskriminerar enskilda religionsutövare.

2001/02:MJ312 av Maud Ekendahl och Elizabeth Nyström (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införande av munkorg på hundar.

2001/02:MJ314 av Tuve Skånberg (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att den svenska regeringen arbetar för att EU skall kartlägga och dokumentera huruvida djurskyddet åsidosätts vid transporter av levande djur mellan EU:s olika medlemsländer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den i en skrivelse bör redogöra för vilka åtgärder den har vidtagit inom EU och i andra internationella forum för att främja bättre djurhållning och djurskydd.

2001/02:MJ338 av Agne Hansson m.fl. (c):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av tillämpningen av djurskyddslagen.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den absoluta ambitionen måste vara att skärpa EU:s djurskyddslagar efter svensk förebild.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skärpa EU:s transportdirektiv.

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att slopa EU:s stöd och subventioner av transporter av slaktdjur.

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bibehålla djurskyddstillsynen på kommunal nivå.

2001/02: MJ344 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om export av hästar till slakt och till hästmarknader.

2001/02: MJ352 av Gudrun Lindvall (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om djurskyddstillsynen på slakterier.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Jordbruksverkets ansvar att informera kommunerna om vilka skyldigheter och möjligheter de har vad gäller tillsyn av transporter till slakt.

2001/02: MJ354 av Gudrun Lindvall (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kvicksilver i djurmedicin.

2001/02: MJ360 av Lars Wegedal m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att dels överföra bestämmelsen i 19 a § djurskyddsförordningen (1988:539) till lagen (1943:459) om tillsyn över hundar och katter, dels ändra 19 a § djurskyddsförordningen (1988:539) på så sätt att endast ett eller två av kriterierna skall räcka för att meddela förbud.

2001/02: MJ369 av Hans Hoff (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om djurtransporter.

2001/02: MJ376 av Gudrun Lindvall (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om legitimation för slakteripersonal och djurtransportörer.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om elektriska påfösare.

2001/02: MJ400 av Tasso Stafilidis m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införande av förbud mot kastrering av smågrisar utan bedövning.

2001/02:MJ402 av Tasso Stafilidis m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införande av en årlig djuretikrevision.

2001/02:MJ403 av Willy Söderdahl (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om klara regler för pälsdjursnäringen och en konsekvensanalys av ändrade förutsättningar för näringen.

2001/02:MJ405 av Tasso Stafilidis m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inte bevilja nya dispenser från kraven om hållning av burhöns fr.o.m. år 2000.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att dra tillbaka alla nya dispenser som beviljats efter år 2002.

2001/02:MJ406 av Tasso Stafilidis m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införande av en etisk prövning inför användande av djur inom nöjesindustrin.

2001/02:MJ409 av Chatrine Pålsson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förlägga en planerad djurskyddsmyndighet till Borgholm.

2001/02:MJ410 av Chatrine Pålsson (kd):

Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om hur djurhanteringen på våra svenska slakterier skall förbättras.

2001/02:MJ412 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om förbud mot burhållning av höns i enlighet med vad som anförs i motionen.

2001/02:MJ418 av Lotta Nilsson Hedström m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en FN-konferens och FN-deklaration om djurens rättigheter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utökade kontroller på importerade djur och animalieprodukter.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att alla djur skall omfattas av djurskyddslagens paragraf om naturligt beteende.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en statlig utredning om djurskyddslagens genomförande.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om raser med genetiskt betingade defekter.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att underlätta för hemslakt.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förbud mot pälsfarmer.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om cirkusdjur och djurparker.

2001/02:MJ427 av Cristina Husmark Pehrsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att snarast vidta åtgärder i syfte att reglera vilka ormar som inte får importeras till Sverige.

2001/02:MJ448 av Tasso Stafildis m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införande av förbud mot farmning av pälsdjur.

2001/02:MJ461 av Gudrun Lindvall och Gunnar Goude (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ansvaret för djurskyddstillsynen skall ligga kvar på kommunerna.

2001/02:MJ474 av Jonas Ringqvist m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att regeringen i djurskyddsförordningen skall förordna att hästar skall ges möjlighet till daglig utevistelse.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kunskapskrav på hästägare.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att inom EU verka för att stoppa handel på hästmarknader med vanskötta djur.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att transporter av levande slaktdjur kraftigt skall begränsas.

2001/02:MJ479 av Birgitta Ahlqvist och Lennart Klockare (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om mobila slakterier, djurtransporter och slakteriernas rutiner för djurskydd.

2001/02:MJ481 av Birgitta Ahlqvist och Lennart Klockare (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av forskning kring problemen med kamphundar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en gemensam europeisk lag.

2001/02: MJ485 av Christer Skoog och Jan Björkman (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den svenska pälsdjursuppfödningen.

2001/02: MJ486 av Jonas Ringqvist och Kjell-Erik Karlsson (v):

1. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till ändringar i djurskyddslagen som innebär att icke-domesticerade djur inte skall få hållas i djurparker eller liknande anläggningar om det huvudsakliga syftet är offentlig förevisning av djuren.
2. Riksdagen begär att regeringen gör en översyn av reglerna för hur djur skall hållas i djurparker och liknande anläggningar mot bakgrund av att reglerna i dag inte garanterar djuren de möjligheter till ett naturligt liv som de borde ha rätt till.

2001/02: MJ511 av Gudrun Lindvall (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tilläggsgarantier från EU för skydd mot PRRS.

2001/02: MJ514 av Gudrun Lindvall (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om modifierade burar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om dispenser för burhöns.

2001/02: MJ515 av Matz Hammarström m.fl. (mp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om avskaffandet av EU:s exportsubventioner och subventioner för transport av levande djur.

2001/02: MJ518 av Lotta Nilsson Hedström m.fl. (mp):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om uppföljning av djurskyddslagen.

2001/02: MJ519 av Alf Svensson m.fl. (kd):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör tillsätta en samlad utredning om kommunernas tillsyn enligt miljö-, djurskydds- samt livsmedelslagstiftningen.

2001/02: MJ520 av Alf Svensson m.fl. (kd):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillämpningen av dispensmöjligheten för båspallmått.

2001/02: MJ526 av Harald Nordlund och Lennart Kollmats (fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bättre djurhållning.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att minimera tiden för slakttransporter.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att slakt skall ske så nära djurens uppfödningsplatser som möjligt.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om obligatorisk utbildning för djurskyddsinspektörer.

2001/02:MJ527 av Gudrun Schyman m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att regeringen skall verka för att levande djur undantas från EU:s frihandelsprincip.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1. Förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534)

2. Förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534)

3. Förslag till lag om ändring i epizootilagen
(1999:657)

4. Förslag till lag om ändring i lagen (1994:844) om
behörighet att utöva veterinäryrket